

ELS MENORS ESTRANGERS NO ACOMPANYATS, UNA REALITAT DESCONEGUDA

TREBALL DE RECERCA
PSEUDÒNIM: GINESTA
CURS: 2021-2022

FULL DE PRESENTACIÓ

Paraules clau: MENA's, immigració, marc legal, llei d'estrangeria, DGAIA, inserció laboral, PIL.

Key words: MENA's, immigration, legal framework, Strangeria Law, DGAIA, labor insertion, PIL.

Resum: En aquest treball s'analitzarà la situació dels menors estrangers no acompanyats a través del marc legislatiu que s'aplica en arribar a Catalunya i també s'explicarà pas a pas, com és tot aquest procés. A partir de la informació obtinguda es compararà amb la realitat a través d'experiències de persones que han passat per aquest procés i es podran contrastar les diverses visions.

Abstract: This research will analyze the situation of the “menors estrangers no acompanyats” through the legislative framework that is applied when they get to Catalonia and it will also be explained step by step, the whole process. The information obtained will be compared with the reality through the experiences of the people who have gone through this process.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	4
AGRAÏMENTS	7
1. QUÈ SÓN ELS MENA's?	8
1.1 MARC LEGAL	9
2. ELS MENA's AL NOSTRE TERRITORI	18
2.1 ORIGEN	18
2.2 RUTES D'ARRIBADA	23
3. LA INSTITUCIÓ AL NOSTRE TERRITORI	30
3.1 RECURSOS EXISTENTS	30
3.1.1 CENTRES A CATALUNYA	37
3.1.2 CENTRES AL BAGES	43
4. ELS MENA's A PARTIR DELS DIVUIT ANYS	44
4.1 RECURSOS EXISTENTS I EXPECTATIVES	44
5. LA REALITAT DEL PROCÉS A TRAVÉS D'EXPERIÈNCIES PRÒPIES	47
6. PROJECTE D'INSERCIÓ LABORAL	47
6.1. EL PUNT DE VISTA DE L'EDUCADOR SOCIAL	50
6.1.1 EL NOU REGLAMENT DE LA LLEI D'ESTRANGERIA	54
6.2 EL PUNT DE VISTA DE DOS JOVES EN SITUACIÓ D'INSERCIÓ LABORAL	55
7. EXPERIÈNCIES PASSEDES, UN CLAR EXEMPLE DE SUPERACIÓ	62
8. CONCLUSIONS	66
9. BIBLIOGRAFIA	69
10. ANNEXOS	1

INTRODUCCIÓ

Cada cop, són més els joves que emigren del seu país d'origen en la recerca d'unes millors condicions de vida. Tots aquests menors estrangers que no venen acompanyats aterren a un nou país i venen amb unes expectatives que moltes vegades no s'adapten a la realitat.

És per aquest motiu, que he escollit fer el treball de recerca sobre aquest tema, ja que actualment se'n parla molt pels mitjans de comunicació, i sempre m'ha creat interès. És per això que he decidit fer aquesta recerca per així poder aprofundir en el tema des d'una perspectiva propera i conèixer la realitat.

Tant els factors econòmics com els aspectes socials i culturals tenen molta importància sobre els joves com a causa de la seva immigració. Cada un d'ells té una història darrere, i tot aquest procés es tracta d'un període molt difícil.

Espanya és un dels països que té més recursos i, per tant, tots ells tenen més facilitats per a poder entrar. A Catalunya, com a totes les comunitats autònomes hi ha un sistema de protecció cap a tots els menors, ja que la llei indica que mentre siguin menors hauran de ser acollits. El principal problema apareix quan assoleixen la majoria d'edat, que és quan es troben desprotegits.

A Catalunya, la DGAIA és la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, i s'encarrega de protegir aquests menors en termes generals, a part de tenir altres funcions que fomenten el benestar dels infants i adolescents. Disposa de diverses àrees, però en aquest cas seria l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJET). A partir de conèixer aquest organisme hi ha centres i molts projectes que s'encarreguen de fer-se càrrec i fe'ls-hi un acompanyament seguint el protocol d'acollida creat pel govern de la comunitat autònoma.

En arribar sols i moltes vegades sense documentació vigent, comporta una sèrie de problemes per a la seva adaptació. L'estat dóna ajuts, però sovint no són suficients. A part, un factor que juga en la seva contra és el xoc cultural en el qual es troben. Tots ells passen per situacions molt complicades, amb moments constants d'alts i baixos, ja que la seva estabilitat depèn de molts factors. Aquests menors que emigren a un altre país els hi sorgeixen moltes complicacions durant aquest procés, el recorregut d'arribada n'és un d'ells i l'adaptació a aquestes noves circumstàncies, també. L'interès i les ganes dels joves per aconseguir el seu objectiu ajuden a agilitzar aquest procés, tot i que a vegades no n'hi ha prou amb això, ja que el sistema no té la capacitat d'ajudar a tothom, perquè cada vegada són més els joves que intenten trobar millors condicions de vida per millorar les anteriors.

És per aquest motiu que resulta interessant analitzar la situació que els hi toca viure a aquests joves i conèixer millor la realitat actual.

L'objectiu d'aquest treball és conèixer la realitat dels menors estrangers no acompanyats comparant el marc legal amb experiències pròpies. Podrem conèixer els motius pels quals aquests menors han hagut d'abandonar el seu país i saber el perquè escullen Catalunya com a destí. També comprendre la situació en la qual es troben en arribar al país i el seu procés d'adaptació. Analitzarem les mesures de suport i les condicions que s'apliquen fins que compleixen els divuit anys, i a partir d'aquí poder conèixer en quines circumstàncies es troben aquests menors quan assoleixen la majoria d'edat. Saber de primera mà les diverses perspectives de futur que els esperen i la seva trajectòria que han tingut per arribar on són ara i comparar diferents vivències personals d'immigrants que ja han assolit la majoria d'edat. I per últim podrem analitzar el punt de vista d'una educadora social que està involucrada en un projecte d'inserció laboral, i que fa l'acompanyament d'aquests joves.

El treball està estructurat amb diferents parts. El marc teòric és on s'explica el marc legislatiu amb tot el protocol a seguir, els llocs d'origen més comuns i les rutes d'arribada. També s'hi troben els recursos existents en el nostre territori, seguit dels

centres que hi ha actualment a Catalunya, i més concretament al Bages. I per últim, parla de la situació que viuen aquests joves quan assoleixen la majoria d'edat. A la part pràctica hi ha l'explicació d'un projecte que fa l'acompanyament dels joves, i dins d'aquest punt hi trobarem el punt de vista de l'educadora social extret a través d'una entrevista i també es parlarà sobre el nou reglament de la llei d'estrangeria. A continuació està exposat el punt de vista de dos joves en situació d'inserció laboral, que formen part del projecte, que s'ha obtingut a través d'entrevistes. I per finalitzar aquest apartat, trobem la història del Mohammed, que de jove va patir aquesta situació i actualment es troba adaptat i molt implicat en aquest tema, es tracta d'un clar exemple de superació.

Tota la informació per poder elaborar el marc teòric s'obtindrà amb l'anàlisi de tota la informació donada pel sistema de protecció de Catalunya. També a través de la recerca de dades en articles i pàgines web centrades en aquest àmbit.

I per últim a partir de la informació obtinguda, es podrà comparar amb tres experiències personals a la part pràctica. El projecte PIL Bages és un projecte d'inserció laboral i ens ajudarà a veure la realitat, ja que comptarem amb la col·laboració de tres persones que han passat per aquesta situació i també amb una educadora social que acompanya a dos d'ells en aquest procés. A part podrem saber com funciona aquest projecte d'inserció i adaptació, i conèixer molts dels detalls d'aquest tema. L'objectiu final és saber del cert si el sistema actual, realment s'adapta a aquests joves i tot funciona com la llei indica.

AGRAÏMENTS

M'agradaria agrair a totes les persones que s'han involucrat en l'elaboració d'aquest treball. A l'Estefania, l'educadora del Projecte PIL Bages i també a l'Alejandro i el Youssef, els dos joves que estan en procés d'inserció laboral. En definitiva, al projecte PIL per acollir-me i per obrir-me les portes. També donar les gràcies al Mohammed, el qual m'ha ajudat a comprendre aquest procés amb profunditat, tant amb la seva experiència com amb la seva visió actual i la seva manera d'involucrar-se. Donar les gràcies al meu tutor, que m'ha ajudat a desenvolupar el treball. Gràcies a totes, perquè sense aquesta gran ajuda no hagués estat possible dur a terme aquesta recerca.

1. QUÈ SÓN ELS MENA'S?

Segons la pàgina d'acem (2019), els MENA's són els Menors Estrangers No Acompanyats. Totes aquestes persones, sent menors d'edat, és a dir, sent infants o adolescents, han arribat sols al nostre país. Es tracta de nois i noies menors de divuit anys i que no es troben acompanyades dels seus pares i tampoc es troben sota la responsabilitat d'un altre adult. Es troben en una situació d'extrema vulnerabilitat i estan exposats al risc d'exclusió i desemparament.

El motiu pel qual marxen del seu país d'origen, és a causa de la pobresa i la falta de futur i expectatives, com ara situacions de desestructuració familiar i desprotecció institucional, catàstrofes naturals com la guerra, la persecució, la violència que comporta i les situacions de violació dels drets humans.

Aquest fenomen que involucra la migració d'aquests menors, cada vegada se'n sent més a parlar. Sempre ha estat present, però últimament se li ha donat més importància i per tant, més visibilitat, és per això que fins fa poc ha sigut una situació desconeguda a Espanya i relativament nova arreu de la Unió Europea.

La recerca d'aquest treball es basarà en els menors que compleixen aquestes característiques i que marxen del seu país i acaben arribant a Catalunya. Tenint en compte tot el que aquesta situació comporta. Descobrirem qui són aquests menors, d'on venen i per què han hagut d'abandonar el seu país, quin ha estat el seu procés migratori fins al moment d'arribar a Catalunya i en quina situació viuen quan arriben aquí i el futur que els espera.

1.1 MARC LEGAL

Els menors no acompanyats que arriben al nostre país es troben davant d'una situació legal que marca notablement les seves trajectòries. L'entorn legal en el qual es belluga un menor estranger quan arriba a l'Estat espanyol està determinat. Es tenen en compte diversos aspectes, ja que cada cas porta una història a darrere diferent.

Totes aquestes normes i protocols que se segueixen amb la seva arribada són adaptacions del sistema de protecció a Catalunya, és a dir, és el marc normatiu que s'aplica en el moment en el qual un menor no tutelat emigra a un altre país i en aquest moment es valora i es busquen solucions per a veure quines opcions hi ha per a protegir aquesta persona. Valorant diversos aspectes, es posarà en marxa el protocol que s'adapti a cada menor.

L'arribada dels menors immigrants no acompanyats a Catalunya no és un procediment gens fàcil, ja que hi poden haver diferències entre les seves expectatives i l'adaptació del sistema de protecció per abastar totes les demandes.

Pel que fa a Catalunya, l'organisme que s'encarrega principalment d'aquestes grans gestions i anàlisis és la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, pròpiament anomenat DGAIA. Té les següents funcions, dictades per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (2011) :

- Planificar, dirigir i executar les competències en matèria de menors en situació de risc social.
- Protegir i tutelar els menors desemparats, assumir la seva guarda en els supòsits establerts per les lleis, i executar les mesures d'atenció proposades per a cada un d'ells.

- Promoure programes d'orientació i integració social dels menors tutelats i extutelats per majoria d'edat i d'inserció sociolaboral a partir dels setze anys, així com actuacions encaminades a millorar la capacitació dels joves, en relació amb l'adquisició i desenvolupament de competències socials i laborals.
- Implementar les recomanacions de l'Observatori dels Drets de la Infància i donar-ne la informació i la difusió adients.
- Promoure sistemes de gestió i comunicació adients per tal de garantir que l'actuació de la Direcció General resulti el més eficient possible per a la ciutadania.

Cada cop aquestes situacions es van fent més freqüents, menors que arriben aquí a Catalunya sense tutors, han de ser acollides. S'ha de valorar cada cas, però tot i això, el sistema d'acollida que s'ofereix no té la suficient capacitat per a totes elles. Com a resposta, les entitats implicades en la defensa dels menors s'han dedicat a analitzar les mancances del sistema tant pel que fa al nombre de places, com per la seva rigidesa a l'hora d'adoptar estratègies d'intervenció innovadores i alternatives als models vigents.

Un altre factor a tenir en compte a l'hora de la seva adaptació a un lloc completament diferent del que havien viscut abans, és la desconfiança que tenen. Aquesta va dirigida a un sistema de protecció desconegut per a ells. A l'inici és una situació present, i moltes vegades els nois donen noms falsos abans de revelar la seva identitat o la seva edat real pel simple fet de no sentir-se desprotegits, ja que no volen ser retornats al seu país.

Els quan arriben aquí l'únic que volen és obtenir una mínima qualitat de vida que allà no tenien, és per això que sent menors i arribant a un altre país, necessiten aquesta protecció. Al principi desconfien, però alguns d'ells a mesura que va avançant el procés, van progressant i acaben acceptant l'ajuda que els hi pertoca. És aquest tipus de desconfiança la que actua de barrera inicial en el primer contacte amb el sistema de protecció. Un fet que mostra la seva percepció a l'inici, és que els nois s'amaguen de la policia per por de ser

retornats o tancats en un centre, i aquest tipus d'actes mostren el que ells perceben sobre aquest sistema i del missatge de privació de llibertat que tenen interioritzat.

Quan aquests menors arriben aquí, la seva trajectòria depèn d'un entorn legal, i enfocant-se amb la situació en la qual es troba cada un, se'n podran treure aclariments per a començar a moure papers.

En primer lloc, com a menors desemparats que són, han de ser tutelats per l'Administració competent, en aquest cas la comunitat autònoma en la qual es troben. Com he explicat abans, a Catalunya es tracta de la DGAIA qui s'ocupa de la protecció a la infància. Tenen en compte l'informe sociofamiliar que esmenta la situació de desemparament o d'incapacitat de la família per fer-se càrrec del menor, i així poder saber qui n'ha d'assumir la tutela. En el cas que es valori que el menor pot retornar amb la família es fa una proposta de reagrupament familiar.

En segon lloc, com a estrangers que han entrat irregularment a Espanya han de resoldre el seu permís de residència i de treball a la delegació del govern, ja que es tracta d'una competència del Ministeri de l'Interior regulada per la Llei d'Estrangeria. Per aconseguir aquesta documentació els cal tramitar, en cas que no el tinguin, el passaport i el llibre de família a través del seu consolat.

En el cas que es tracti de menors de setze anys, la Llei d'Educació (LOGSE) els obliga a cursar la secundària obligatòria i els impedeix treballar. A part, aquells que per haver comès actes il·legals topen amb la justícia, poden trobar-se complint mesures penals sota la dependència de la Direcció General de Justícia Juvenil de la Generalitat de Catalunya. La coordinació entre les diferents administracions implicades va ser difícil durant els primers anys. Sovint es generaven situacions de col·lapse, deixant molts nois a l'espera de resoldre els tràmits legals corresponents, fent-ne un carrer sense sortida en què cada administració considerava que la responsabilitat era de l'altra. A partir del 2002 es van establir convenis que van agilitzar la documentació dels menors, amb

l'obtenció de papers per part del consolat com la tramitació de tuteles i de permisos de residència.

El principal objectiu que tenen aquestes persones en arribar a un nou país, és obtenir les documentacions que se'ls hi demanen per a poder ser acollits.

Perquè aquests menors aconseguixin aquesta protecció se segueixen aquests marcs de referència, que son dictats per la directriu general d'actuació (2020) per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats .

- El deure general d'atenció immediata:
 1. L'atenció immediata dels infants i els adolescents en situació de risc de desemparament és un deure jurídic, social i humanitari de totes les Administracions Públiques i, particular, de 8/78 l'òrgan competent de protecció de la infància i l'adolescència de Catalunya (en l'actualitat, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, DGAIA).
 2. El deure implica l'obligació d'atendre les necessitats bàsiques dels infants i els adolescents des del mateix moment en què qualsevol persona o autoritat els posa a disposició de l'entitat protectora, o ho fa el menor d'edat pels seus propis mitjans.
 3. El deure de l'entitat protectora preval i és complementat, però, no anul·la ni substitueix:
 - el deure general d'atenció immediata de qualsevol autoritat i servei públic (article 14 de la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor).
 - els altres deures generals d'atenció i cura transitòria que deriven de la prestació de serveis de caràcter especialitzat (per exemple, identificació

policial, determinació d'edat, atenció sanitària), que correspon a les autoritats, funcionaris i professionals corresponents.

- el deure general de cura i atenció que obliga qualsevol persona davant d'un menor d'edat abandonat.

4. La negativa o manca de col·laboració de l'infant o de l'adolescent no eximeix la Generalitat del seu deure de protecció. Les autoritats i els professionals que en depenen han de disposar els mitjans socials i educatius necessaris per fer efectiva la protecció pública, afegint, tan sols en cas d'escapoliment, i d'acord amb els protocols previstos, l'auxili policial i judicial.
- Les regles principals de gestió de l'expedient:
Els criteris bàsics de gestió dels expedients de desemparament dels infants i adolescents immigrants no acompanyats són els següents:
 1. L'interès superior de l'infant. L'interès superior de l'infant i, en particular, la protecció efectiva dels seus drets i interessos predomina en cas de dubte o conflicte sobre les consideracions administratives o de gestió. Especialment, els serveis del sistema de protecció han d'evitar el tractament legal o administratiu discriminatori.
 2. La integració social. Les mesures protectores que s'adoptin, en particular, la documentació del menor d'edat i la provisió de recursos educatius, sanitaris i socials han de tenir molt en compte l'objectiu primordial d'integració social de la persona menor d'edat. En conseqüència, les decisions que s'acordin han de preveure els efectes de la mesura sobre l'accés en el futur dels infants i adolescents a oportunitats laborals, educatives i d'habitatge, i a prestacions i ajuts socials.

3. La situació legal d'abandonament. Constatada la minoria d'edat i la manca de guardadors legals en el territori, la situació legal dels infants i els adolescents mentre es tramita el seu expedient es considera provisionalment d'abandonament perquè indiciàriament falten "les persones a les quals per llei correspon l'exercici de la guarda o bé 9/78 perquè aquestes no la vulguin o no la puguin exercir" (article 18.2.a) de la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor). Aquesta constatació és causa legal suficient per intervenir de manera urgent i permet aplicar de manera immediata la mesura cautelar de desemparament preventiu.

4. Les mesures cautelars. D'acord amb el fet anterior, la mesura cautelar preferent és el desemparament preventiu (article 110.2 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència), que cal aplicar inicialment (en lloc de l'atenció immediata) si es compleixen els requisits legals. El desemparament preventiu, que implica l'assumpció de funcions tutelars (article 109.1 de la Llei 14/2010), garanteix el dret del menor al nomenament de tutor i representant legal previst en l'apartat V.b) de l'Observació general número 6 (2005) del Comitè dels Drets del Nen de les Nacions Unides. Aquest nomenament regeix sense perjudici dels mitjans de suport jurídic següents:
 - l'assistència jurídica gratuïta del menor d'edat durant els procediments de determinació d'edat (Fiscalia de Menors) i desemparament i tutela
 - el nomenament de defensor judicial en les situacions de conflicte d'interessos entre el tutor i el menor d'edat previstes per la llei.La mesura cautelar d'atenció immediata s'acorda exclusivament quan està pendent de confirmació algun dels elements requerits per acordar la mesura cautelar de desemparament preventiu per abandonament. La mesura cautelar d'atenció immediata s'aplicarà pel temps mínim indispensable, atenent les circumstàncies

concretes de cada cas, i en cap cas podrà superar el termini màxim establert per la normativa vigent.

5. Els mitjans de protecció. La mesura cautelar de protecció s'ha d'acordar encara que no hi hagi recursos ordinaris d'acollida disponibles. En aquest cas, els serveis corresponents han de proveir sense demora els recursos d'emergència que escaiguin per garantir l'atenció de les necessitats bàsiques i el suport educatiu dels menors d'edat.
6. La identificació i determinació d'edat. La identificació i l'edat de la persona susceptible de protecció es determinen inicialment segons els procediments establerts per les lleis. La identificació per mitjà de document original i vàlid o còpia autèntica (amb noms i cognoms, fotografia o impressions dactilars) i l'acreditació de la minoria d'edat és condició necessària per obtenir l'empara sistema de protecció de la infància i l'adolescència de Catalunya. L'entitat protectora també empara els menors d'edat indocumentats posats a la seva disposició sobre els quals la minoria d'edat és innegable, i aquells altres, també indocumentats, respecte dels quals n'hi ha dubtes, mentre se'n determina, segons els procediments legalment establerts. 10/78 La DGAIA col·labora amb les forces i cossos de seguretat de l'Estat i la Fiscalia de Menors, òrgans competents per identificació i ressenya, i determinació d'edat, respectivament, en els processos esmentats, d'acord amb els protocols establerts.
7. El procediment de determinació d'edat i nova documentació. D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Suprem, el passaport oficial vàlid, expedit per autoritat competent que no presenti indicis de manipulació i acrediti la minoria d'edat de l'infant o l'adolescent migrat sol preval sobre les dades estimatives del procediment de determinació d'edat. En aquests casos, i

en aplicació del principi d'interès superior de l'infant, l'entitat protectora instarà davant la Fiscalia de Menors el que correspongui.

8. La documentació. La responsabilitat d'iniciar els processos de provisió de la documentació bàsica del menor d'edat, que inclou document d'identitat (passaport), empadronament, targeta sanitària i permís de residència, correspon a la DGAIA i comença des de l'acord d'inici de l'expedient de protecció. La delegació de determinades funcions de documentació en els guardadors (directors de serveis residencials i equivalents) no anul·la la responsabilitat de supervisió, impuls i seguiment dels serveis competents de la DGAIA.
9. L'escapoliment, negativa o resistència de l'infant o adolescent a les mesures protectores i mesures de justícia juvenil. Les mesures vigents de protecció no es poden extingir per escapoliment, tan sols suspendre. L'expedient tampoc es pot tancar quan es produeix negativa o resistència de l'infant o adolescent a les mesures protectores, o quan l'adolescent es troba complint una mesura de justícia juvenil. En casos d'escapoliment, resistència o negativa, la DGAIA i els professionals del sistema de protecció han de proveir, per aquest ordre, les mesures de suport social i educatiu necessàries i, només quan sigui necessari i existeixi perill per ells mateixos o per tercers, l'auxili policial o judicial corresponent. El tancament tan sols procedeix en els casos i en els supòsits previstos per la llei (majoria d'edat, retorn al país d'origen o canvi de territori acreditats documentalment i els altres establerts en l'article 124 de la LDOIA).
10. L'informe-proposta, desemparament definitiu i procediment simplificat. Els òrgans competents han de dictar sense retard la resolució de desemparament definitiu quan disposen de l'informe proposta i s'han complert la resta dels tràmits previstos per la llei. La resolució es pot acordar per procediment simplificat (art. 107 de la Llei 14/2010) quan

consta la conformitat dels progenitors, tutors o guardadors per qualsevol mitjà vàlid en dret.

11. L'expedient de tutela i mesures assistencials per prevenir situacions de marginació social. Els infants i adolescents immigrants no acompanyats continuen sota la protecció de la DGAIA per mitjà de l'expedient de tutela i, quan arriba la majoria d'edat, si 11/78 escau, de les mesures assistencials que es concretin, ja sigui via Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats, o la que correspongui. Atesa la seva situació d'especial vulnerabilitat per manca de referents familiars, els serveis de protecció han d'evitar especialment deixar sense llar els joves migrants sols, per la qual cosa han d'acordar en tot cas, amb el consentiment de la persona interessada, la mesura assistencial de pròrroga de recurs residencial. Aquesta mesura es manté fins que els serveis socials o el jove pels seus propis mitjans se'n puguin fer càrrec de l'atenció de les seves necessitats bàsiques, dintre dels límits temporals establerts per la legislació vigent.

2. ELS MENA'S AL NOSTRE TERRITORI

2.1 ORIGEN

La migració d'aquests joves es tracta d'un fenomen estructural i crònic que forma part de l'exclusió, el malestar i la pobresa a causa d'un sistema socioeconòmic i cultural dominant dels països més desenvolupats. Les causes principals d'aquesta situació depenen de factors econòmics, socials i culturals.

Tots aquests menors arriben aquí sent originaris d'un altre país. Emigren del seu propi país per diversos motius que en aquest apartat mencionarem.

La Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya confirma que la majoria d'aquests menors provenen del Marroc. Tot i això, alguns dels menors són identificats amb altres nacionalitats, perquè ells mateixos declaren procedir de països d'origen falsos per així evitar una possible expulsió. A l'hora d'identificar-los, al principi, això provocava la duplicació d'alguns dels seus expedients, però com a solució van fer que es fes una fitxa fotogràfica de cada menor i d'aquesta manera cap d'ells tindria més d'un expedient obert.

Segons el llibre "Menors que emigren sols del Marroc a Catalunya" de Marta Comas i Violeta Quiroga (2005), una gran part dels MENA's que arriben aquí procedeixen dels països del Magreb, principalment del Marroc i d'Argèlia. Tot i això, alguns procedeixen de més lluny, des d'Europa de l'Est, l'Àfrica Subsahariana, Síria o Bangladesh.

Tant els factors econòmics com els aspectes socials i culturals tenen molta importància sobre els joves com a causa de la seva immigració. El Marroc és un país amb una llarga tradició migratòria, i en el moment que el menor pren la decisió d'emigrar pot ser perquè el seu entorn social fomenti una pressió a emigrar del seu país cap a algun lloc d'Europa. És a dir, estan envoltats de persones que han emigrat i han provat sort per Europa, tan familiars com amics i aquest factor intervé a l'hora de prendre la decisió d'emigrar, ja que el fet de poder comptar amb contactes que puguin oferir un suport inicial al país destinatari és un gran avantatge.

Cada persona menor no acompanyada que arriba al país té uns arguments per justificar la seva decisió per la qual ha hagut de marxar del seu país d'origen, hi ha diversos factors a considerar com a opcions.

La família és un referent per a tothom, i per aquests menors, tenir un sol membre de la família o més persones que hagin emigrat, ho veuen com una referència clara per a imitar, ja que si en un cert moment del passat van marxar del seu lloc d'origen per anar a un altre i se'ls hi van complir les expectatives que esperaven, donen esperances a altres persones i fa que augmenti l'interès.

La xarxa d'amics en l'adolescència també és un factor important a considerar. En l'adolescència, les persones tenen una pressió social que els envolta, i en el seu cas pot arribar a incentivar-los a l'emigració. Molts d'aquests menors que arriben aquí a Espanya tenen amics que ja fa temps que resideixen aquí.

A part de la influència de l'entorn més proper de cada persona, també hi ha present una idea que té tota aquesta gent a l'hora de sortir del país, és a dir, tenen un imaginari col·lectiu d'aquest procés migratori relacionat amb els beneficis que poden obtenir i això forma part de la pressió social que els envolta en aquest aspecte.

Tenen un imaginari d'Espanya o Europa que no correspon amb la realitat, tenen unes idees preconcebudes que circulen socialment. Totes aquestes expectatives es creen a causa dels mitjans de comunicació, amb els viatges que fan els propis residents del país d'origen, els turistes, amb el retorn per vacances dels emigrants, amb altres menors que suposadament han triomfat, ja que han sigut acollits, i totes aquestes causes influeixen directament a la resta de gent perquè assenyalen l'èxit i fomenten el desig de fer realitat el somni d'emigrar cap a un lloc que serà millor per a ells.

Però la realitat, és que a causa que s'anunci Catalunya com un lloc d'èxit assegurat, fa que molta més gent emigri i el sistema de protecció d'aquests menors es col·lapsi i les expectatives que tenen no s'acabin complint. Però venen cap aquí, ja que hi ha moltes situacions que els porten a l'emigració, ho fan perquè en el seu lloc d'origen no hi estan bé i cada cas té motius més

detallats que després esmentarem. Moltes vegades el que volen és fer el possible per deixar la seva vida enrere d'allà i venir aquí i viure amb una mínima qualitat de vida que no tenien.

Es diu que Europa és el lloc on és possible aconseguir una millora social mitjançant la societat de consum i la llibertat individual. Per als joves, viure unes relacions interpersonals més permissives i apropar-se als valors occidentals equival a sentir-se més moderns. Molts d'aquests joves que han emigrat i tenen l'edat per treballar, afirmen que al Marroc no els hi agrada treballar però que a Catalunya si, ja que si treballen, amb els diners poden aconseguir millor nivell de vida que el que tenien en el seu país d'origen.

El treball és un dels altres factors a considerar, un dels principals motius pels quals emigren és per contribuir a millorar la situació econòmica i social de les seves famílies i això els porta a incorporar-se al mercat de treball.

Més de la majoria de menors treballen abans d'iniciar el seu viatge cap a Europa, com a aprenents de mecànic, paletes, en tallers de confecció o bé en la venda ambulat. Tenint en compte que depenen de la persona això implica deixar els estudis per a guanyar diners perquè la seva família segueixi endavant. Com a primera opció, busquen la resolució del problema econòmic domèstic dins del seu país, però amb les dures condicions laborals i l'explotació amb jornades de més de deu hores, remuneració insuficient i sense vacances, les seves expectatives laborals es veuen insatisfetes. La percepció de la manca d'expectatives que viu la població en general es nota entre els joves. És per això, que una vida sense futur activa el desig de marxar. La falta d'oportunitats de la societat marroquina sovint està interrelacionada amb un govern no democràtic i molt corrupte.

La decisió de treballar que molts d'ells prenen, més la vida que porten, empeny molts d'ells a baixar al port per buscar oportunitats d'emigració clandestina

buscant allò que no han pogut trobar al Marroc. Aquest objectiu en aquests casos pot ser l'única manera de tenir un futur i així poder ajudar la família. El principal motiu per emprendre el procés migratori ha estat ajudar la família i treballar. L'objectiu de millorar la situació personal comporta adoptar el nivell de consumisme i de benestar europeus, és per això que el treball és el mitjà més adequat.

Com hem vist, molts menors es veuen obligats a deixar els seus estudis, però molts d'ells saben el valor que té l'escola, i tenen present que les lleis espanyoles no els permeten treballar fins als setze anys i que mentrestant aquesta és una bona solució. Tot i això, aprendre un ofici està molt ben valorat al seu país, ja que juguen amb l'avantatge de què al nostre país tenen uns drets, no com l'explotació que existeix al seu país. Està lligat, ja que l'objectiu final segueix sent aconseguir treball en un futur, i per tenir-lo han de passar per un aprenentatge previ. Quan aquests menors es troben dins del sistema de protecció actual, és a dir, quan estan en places de reinserció sociolaboral, readapten el seu objectiu principal del treball per l'aprenentatge d'un ofici, indispensable per aconseguir una bona feina i un sou digne.

Un dels altres factors que citen els menors en resposta a la seva arribada, és la pròpia recerca de l'aventura, tot i que aquest argument no l'expliquen fins que hi ha certa relació de confiança. Emprendre una aventura és una de les motivacions dels menors, el somni del viatger, de l'aventurer o de l'explorador és present entre els adolescents, si ho comparem, els adolescents amb poder adquisitiu el satisfan per mitjà de viatges turístics, en canvi els adolescents sense recursos, intenten satisfer-lo amb l'emigració. Utilitzen l'emigració com a escapada d'una situació desesperada, però sense deixar enrere el component d'aventura.

Un altre element que ha incentivat l'emigració, és el rumor que diu que els menors emigrats són ajudats pels centres d'acollida europeus. La DGAIA va

ampliar les places de protecció i va crear recursos que s'adeqüen més a les expectatives dels menors oferint oportunitats d'inserció sociolaboral. Arran d'això, va circular i va difondre el missatge de què el centre t'ajudava a treballar o que ho pagava tot, és per això que cada cop creix més el nombre de gent que ve cap aquí. Com que està tan anunciat, moltes vegades els nois que viuen al Marroc i tenen germans grans a Espanya són futurs menors migrants no acompanyats. En moltes ocasions, com que ja ho saben, es presenten directament a la DGAIA. És a dir, l'ajut de l'administració també és un factor incentivador per a molts dels joves.

2.2 RUTES D'ARRIBADA

Segons el llibre "Menors que emigren sols del Marroc a Catalunya" de Marta Comas i Violeta Quiroga (2005), per arribar aquí a Catalunya, cada persona arriba de la manera que pot, depenen de la situació en la qual es trobi. Hi ha diversos principals llocs de sortida, però s'acostuma a fer principalment des del Marroc. En el moment que han de triar el punt de sortida cada persona depèn en gran manera de la regió de procedència. Tot i això, molts trien les costes del nord per la seva major proximitat a Espanya, ja que és un gran avantatge. El punt de sortida, normalment està relacionat amb la proximitat a les ciutats de procedència dels menors, i aquesta zona escollida, és la que determina el mitjà de transport utilitzat en la majoria dels casos. I depenen d'aquest factor, trobaran diferents fronteres per passar.

Pel que fa als principals llocs de sortida i els mitjans de transports, molts dels menors del nord i del centre es traslladen a la Península amb pasteres, sota els camions o els autobusos que embarquen i que travessen l'estret de Gibraltar, o, de forma minoritària en el cas dels menors immigrants a Catalunya, des de Casablanca a Marsella. Però això, ho fan embarcant-se clandestinament sense pagar, és a dir, intenten amagar-se per passar desapercebuts, pugen a aquests transports, deixant enrere la seva vida i quan baixen, un cop aquí, esperen poder

trobar un canvi de vida cap a millor. Fent això, estan aconseguint traspasar la frontera sense pagar a ningú, ja que no disposen de mitjans econòmics per pagar els intermediaris de les màfies. També ho fan, però en menor quantitat, posant-se directament a l'interior del camió o dels ferris, directament com a polissons o nedant i pujant per la corda de l'àncora. Alguns d'aquests menors a l'hora de passar la frontera, tenen un gran avantatge i és que aprofiten el seu tamany reduït per introduir-se als mitjans que els transportaran cap a un lloc nou.

Figura 1: Nuevainformación.Es, R. (2019, 29 mayo). RESCATAN 47 INMIGRANTES MAGREBÍES DE DOS PATERAS DEL ESTRECHO Y 36 DE ELLOS SON MENAS.

Nuevainformación.es

Els transports als quals pugen no són mitjans de transports segurs per a ells, però a ells els pot més les ganes de marxar a un lloc nou per buscar una millor qualitat de vida que no pas el perill al qual se sotmeten. Tots ells saben que moltes vegades pot sortir malament, però no perden les ganes d'intentar-ho, i això demostra la necessitat que tenen de sortir del seu país.

La majoria que arriben a Catalunya venen del Marroc, i per tant els mitjans de transport utilitzats surten de cinc llocs principals de sortida, quatre al nord del país, i un al centre del país. Al nord-oest: Tànger i Ceuta, al nord-est: Melilla i

Nador, i al centre: Casablanca. Totes aquestes fronteres són centres de comerç internacional i trànsit aeri, marítim o terrestre, que suporten un gran tràfic internacional de mercaderies. Els ports més importants de sortida dels menors immigrants són els de Tànger i Casablanca, i són els que més abunden en tràfic comercial.

Com he explicat abans, una gran part dels MENA's que arriben aquí a Catalunya procedeixen dels països del Magreb, principalment del Marroc i d'Argèlia, tot i això, alguns procedeixen de més lluny, des d'Europa de l'Est, l'Àfrica Subsahariana, Síria o Bangladesh.

Tots els llocs d'origen que es troben a l'Àfrica subsahariana, es dirigeixen al Marroc per poder arribar a Europa, ja que es tracta del punt més proper, i això ho fan a través de les diverses rutes que podem veure en aquest mapa.

Figura 2: A.B.C.I. (2018, 11 agosto). Marruecos, la gran ruta de la inmigración subsahariana. ABC.

Segons ABC Internacional (2018), argumenta que Marroc és la gran ruta de la immigració subsahariana. Amb el tancament de la ruta que passava per Itàlia, no

es va frenar la gran quantitat de gent que migrava cap a Europa, l'únic que va provocar va ser que tota aquesta gent es desviés cap al Marroc per poder arribar a Espanya. En fer aquesta ruta alternativa les màfies s'hi van instal·lar, ja que és l'única opció que tenen tots aquells subsaharians que no tenen papers. Tots ells, sabent que hi ha un recorregut per Líbia, segueixen anant a països com el Senegal, Malí o Níger per arribar a Marroc, ja que en tots aquests llocs les màfies són uns dels principals organitzadors d'aquest trajecte. Depenen de les negociacions que hi hagi entre el Rabat i Europa, es tancarà o s'obrirà la quantitat de pressió migratòria que passa pel seu territori. Com he mencionat abans, les màfies tenen un factor molt important, aquestes fan una ruta del Marroc cap al Nord. És curiós perquè es troben anuncis de les màfies com si fossin una agència de viatges legal. Si passen amb pasteres per l'estret de Gibraltar, els hi pot arribar a costar una quantitat fixa de diners. Molta d'aquesta gent que escapa del seu país no pot transportar-se d'aquesta manera i per tant una altra opció que tenen és saltar les balles. El que fan és organitzar-se a través de mobilitzacions que han decidit prèviament, d'aquesta manera així poden desbordar a la policia i així acabar entrant al territori europeu. Ho fan concentrant-se bastantes persones per saltar la balla totes juntes, ja que així la policia no dóna l'abast i segur que algunes d'elles poden acabar entrant.

En resum, tenen tres opcions per venir cap aquí. Pujant o amagant-se dins d'un transport com els camions, autocars i una altra opció és anant pel mar, és a dir, en pasteres, que surten del Marroc i els deixen a la costa d'Espanya. En els menors és molt més comú arribar en autobusos i camions que en pasteres. Per últim també hi poden arribar i en el moment d'entrar al país saltar la balla que hi ha com a frontera.

El fet que els menors del nord i del sud marxin del país d'origen sota un camió o un autobús, o bé amb una pastera, hi podem trobar certes diferències encara que l'objectiu sigui el mateix. Una coincidència és que en les dues estratègies es combinen dos factors. Un d'aquests és més adult, es tracta de planificar el

projecte seguint els passos dels seus referents. En canvi, també hi ha una perspectiva adolescent que actua amb l'espontaneïtat i la capacitat d'improvisar. Aquest segon factor ajuda a compensar les deficiències del projecte i viceversa, sense una mínima planificació, i amb atreviment l'adolescent no arribaria gaire lluny.

Alguns dels menors de Tànger, de Tetuan i dels pobles del voltant, cansats d'esperar l'oportunitat d'aconseguir-ho es traslladen a Ceuta per intentar el pas cap a la Península. Arriben a la frontera de Ceuta en autobús o fent autoestop. Gran part dels menors de Tànger i d'altres ciutats del Marroc que finalment decideixen anar a Ceuta per intentar-ho, són aquells menors que estan en un procés d'immersió a la vida de carrer i que viuen en una situació de marginalitat.

A Ceuta hi ha dues fronteres de pas, la de Tarajal i la de Benzú, i la segona es va acabar tancant a causa del pas d'emigrants adults i de mercaderies, fet que ha derivat en què quedi només el pas de Tarajal. Un cop ja hagin travessat la frontera, ja pot ser nedant, caminant, treballant... s'han d'amagar en algun mitjà de transport al port de Ceuta, i seria en les mateixes condicions que si es trobessin a Tànger, Casablanca, Melilla o Nador.

El que fan els menors que volen emigrar és observar amb paciència el pas de camions que transporten mercaderies, el pas d'autobusos on viatgen estrangers i les sortides dels ferris. Molts dels menors que emigren preparen aquest procés amb altres companys, però la sortida la fan en solitari, pel simple fet que és més fàcil passar desapercebut. Un cop col·locats, sigui sota o dins d'un camió o d'un autobús o bé directament com a polissons del ferri, només els falta esperar per arribar al destí. Una cosa important a destacar és que els menors que fan això ja s'han informat prèviament sobre les estratègies que han de seguir.

Pel port de Tànger, en un moment o un altre, hi passen tots els menors que intenten emigrar. El problema és que en haver-hi la policia i a part, certa

competència entre els mateixos menors dins del port, han de saber llocs alternatius on puguin tenir l'oportunitat d'amagar-se sota un camió o d'un autobús que es trobi de camí cap al port per embarcar cap a Espanya. Com per exemple, els aparcaments de camions i autobusos a la vora del port, les places i els carrers de pas cap al port, els semàfors de les carreteres principals, les grans fàbriques de la zona franca principalment, l'estació d'autobusos, les estacions de serveis, etc.

A l'hora de sortir de Tànger, han d'analitzar i actuar en els moments més adequats per a provar sort. Es diu, que la millor estona és el període de la nit fins a la matinada, ja que els vigilants estan menys per la feina. La millor època de l'any per intentar-ho és a l'estiu, sobretot els mesos de juliol i d'agost, ja que augmenta la quantitat de vaixells perquè hi ha un nombre més gran de turistes que entren i surten de Tànger. Per a tenir un pas clandestí també pot ser durant el mes del Ramadà i el Cap d'Any, perquè la policia té un canvi d'horaris i baixa la vigilància. Un altre moment bo és quan hi ha algun acte important a la ciutat, ja que la policia es concentra en aquest esdeveniment i baixa la vigilància al port.

Molts d'ells no aconsegueixen passar la frontera al principi, però a través de l'experiència dels intents fracassats aprenen com fer-ho. Tenir habilitat, destresa, ser més o menys atrevit i ser perseverant també influeix a l'hora d'aconseguir-ho. Tot i tenir aquestes qualitats, el fet de poder travessar la frontera dependrà de les oportunitats que sorgeixen durant els llargs períodes d'espera i d'observació en els llocs de trànsit dels camions i autobusos. I per aconseguir-ho, poden passar mesos o anys fins que els menors aconsegueixin dur a terme la immigració.

Els menors que provenen de fora de Tànger i que arriben a la ciutat amb l'objectiu clar d'emigrar, aconsegueixen passar la frontera molt més de pressa, ja

que ells ja fa dies que han iniciat el viatge en solitari i tenen més pressió per creuar.

Alguns menors que passen llargues temporades en els indrets de pas de frontera, van assimilant a poc a poc la vida al carrer. És a dir, com més temps passa el menor intentant creuar l'estret de Gibraltar, més probable és que es deteriori i que acabi fracassant en l'intent d'immigrar.

Molts menors han sigut descoberts per la policia marroquina abans d'aconseguir el pas definitiu de la frontera i quan això passa, la reacció pot anar des d'una simple esbroncada verbal, a amenaces de portar-los a la comissaria i fins i tot els poden arribar a tancar d'un a cinc dies. A més, en forces ocasions els maltracten físicament i psíquicament per humiliar-los. De fet, la policia pot multar la família del menor per intent de pas clandestí de frontera, però aquesta mesura gairebé mai es porta a terme. Només els menors en situació de desemparament que viuen al carrer, els menors en dificultats extremes que han protagonitzat actes delictius i els menors que no tenen família que se'n pugui fer càrrec, poden ser internats al Centre de Sauegarde de Menors de Tànger, l'únic centre d'infants de la ciutat que equival a un centre de Justícia Juvenil a Catalunya.

Un cop arribats a Ceuta, la gran majoria de menors estrangers no acompanyats són identificats i el següent pas és que el govern els reparteixi pel territori espanyol. En el cas de Catalunya, és la gran majoria els que arriben aquí seguint aquest protocol, ja que també hi ha una minoria que no són identificats, i trien venir a Catalunya pel seu propi compte. Un cop aquí és la DGAIA, la que se n'encarrega d'activar el sistema de protecció.

3. LA INSTITUCIÓ AL NOSTRE TERRITORI

3.1 RECURSOS EXISTENTS

Tots els menors que aconseguen entrar al país tenen diverses opcions. En aquesta recerca analitzarem els recursos que tenen totes aquestes persones quan arriben a Catalunya, i les diverses situacions que es presenten en aquests casos.

Com que tots els menors han de ser acollits, hi ha un sistema de protecció creat a cada comunitat autònoma que es fa servir per a tots aquests casos. Però el que passa, és que en deixar de ser menors, alguns d'ells pateixen una desprotecció de vida als carrers, ja que no poden ser acollits, perquè a partir de la majoria d'edat no hi ha l'opció d'acollir-los.

Molts dels immigrants, un cop arribats aquí viuen al carrer, però amb menors d'edat no és tan comú, ja que si estan al carrer, hi passen poc temps. Els menors de catorze anys que no tenen edat per a treballar tenen dues sortides possibles, l'ingrés a un centre d'acollida o el retorn amb la família, tot i que s'ha de tenir present que això comporta certa investigació darrere i que és una decisió difícil de valorar. Normalment hi estan uns dies fins que són recollits per la policia o detectats pels educadors socials. També existeix l'opció de que ells mateixos es presentin directament a alguns d'aquests centres que cobreixen aquesta desprotecció, d'aquesta manera poder intentar mirar si poden començar a moure'ls per integrar-se en aquest nou país.

La majoria de menors immigrants no acompanyats han passat temporades de subsistència al carrer. Aquest fet comporta diverses situacions que han de viure per a poder buscar-se la vida. Les condicions de vida que tenen al carrer engloben diversos factors.

Segons el llibre “Menors que emigren sols del Marroc a Catalunya” de Marta Comas i Violeta Quiroga (2005), tenen la necessitat de tenir un lloc on poder descansar, menjar, fer les seves necessitats, etc. En definitiva, un lloc on puguin sentir una mínima seguretat. Normalment, aquests llocs es troben als afores de la ciutat, per així passar desapercebuts. Com pot ser a sota d’algun pont, dins d’alguna nau abandonada, en cases ocupes, etc.

Com a mitjà per a sobreviure, el que és més comú és que es dediquin a activitats il·legals, ja que des d’un principi són les úniques a les quals hi poden accedir, perquè la seva situació no els permet trobar cap feina sense tenir tots els papers en regla. Per tant, molts d’ells acaben entrant en bandes organitzades de tràfic de drogues o de delinqüència, que els manipulen i els exploten, i a l’hora de sortir-ne, se’ls hi pot arribar a fer gairebé impossible. És per aquest motiu, pel qual el protocol del sistema de protecció està basat a trobar-los al més aviat possible.

Segons la notícia de Tv3, “Com és la vida dels menors estrangers que arriben sols a Catalunya” (2018), una altra de les coses que solen fer és ajuntar-se en grup, així se senten més forts, aquests conjunts s’anomenen “bandes de carrers”. Això ho fan com a estratègia per fer-se forts psicològicament davant d’una situació extrema i d’inseguretat, a través d’una aparença de duresa i superioritat. Per exemple, en aquest cas, el robatori pot tenir un doble sentit: el de poder aconseguir alguna cosa per subsistir o la de cobrir una necessitat de vestir-se segons un estil juvenil determinat, etc. Prendre el moneder a algú els permet sobreviure uns dies al carrer o endur-se unes vambes de marca d’uns grans magatzems, permet ser algú, és a dir, sempre es basen en aquest tipus d’arguments, ja que estan acompanyats d’una pressió social dins d’aquests grups.

A part de tots aquests factors, si es fa una anàlisi en l'àmbit personal, la salut física i mental de tots ells pateix en diversos aspectes, ja que les situacions que viuen són molt dures. Durant aquest procés, la confiança en un mateix es va perdent i per tant, l'autoestima disminueix. La soledat els fa sentir vulnerables, i això és un dels principals motius pels quals se senten d'aquesta manera.

El temps mitjà d'estada al carrer es mou entre les tres setmanes i els sis mesos, normalment són períodes amb intermitències. Els nois que fa més d'un any que són al carrer a Espanya acostumen a ser majors d'edat que han quedat al marge del sistema en una situació d'exclusió extrema com a immigrants irregulars i amb molt poques vies d'integració.

Més endavant parlarem sobre quin és el protocol que se segueix quan assoleixen la majoria d'edat.

Si els equips de detecció i diagnòstic aconseguen captar aquests nois que es troben al carrer acabats d'arribar, poden derivar-los a uns centres de protecció que reuneixin unes mínimes garanties d'acollida i d'aquesta manera, es trenca el cercle cap a la marginalitat. Hi ha tres maneres d'arribar a aquest sistema, que el menor hi vagi sol, a través de la policia o dels educadors de carrer que se'ls anomena servei de detecció i contacte. La immediatesa de la tutela i l'assignació d'un recurs d'acollida és fonamental per iniciar el procés d'inserció al més aviat possible, evitant la circulació d'uns menors desprotegits que estan desaprofitant i fent malbé les seves vides pel carrer.

Com deia, un cop es troben davant l'oportunitat d'obtenir aquesta protecció hi ha diversos recursos disponibles. A tots aquests casos, fa referència les adaptacions del sistema de protecció a Catalunya. Moltes vegades no són suficients, i es crea una gran diferència entre les expectatives dels nois i l'adaptació del sistema de protecció per abastar les noves demandes.

Tot i això, la xifra de menors no acompanyats arribats al territori català, en general s'ha disparat molt en els darrers anys. I com que cada any arriben més menors, s'ha de seguir el protocol d'actuació a mesura que es van localitzant. S'ha de tenir en compte, però, que al llarg dels anys el nombre d'arribades a Catalunya ha anat augmentant progressivament i que tot i això el sistema de protecció present segueix sense estar preparat per poder-se adaptar i acollir i tutelar tots els menors que arriben. Últimament, però, aquest sistema s'ha anat adaptant per a poder satisfer les necessitats de més menors estrangers. En el 2018 la direcció de la DGAIA, ja anunciava que es trobava en una situació d'emergència social important. Ja que no només s'ha de donar allotjament, ni menjar als menors, sinó que també s'ha de comptar amb un educador, un psicòleg i un treballador social al seu costat per poder fer aquest acompanyament emocional i educatiu, i això era impossible que es complís amb tots, perquè entraven una gran quantitat de menors.

Segons el treball de final de grau de la Paula Torrent Serra, que parla dels menors migrats no acompanyats (2020), el primer que s'ha de fer en cas que es localitzi o s'aculli a un menor estranger, serà comunicar-ho a la Brigada Provincial d'Estrangeria i Fronteres del Cos Nacional de Policia (CNP), la qual es posarà en contacte amb la corresponent Delegació del Govern, Serveis Socials i el Ministeri Fiscal per iniciar o actualitzar la seva inscripció en el Registre de MENA (RMENA) que inclou la fotografia i la impressió dactilar del menor, i dades personals com el nom, filiació, edat, nacionalitat, última residència, etc. En qualsevol centre, tots aquests menors compten amb un servei mèdic propi que els fa una primera exploració i els tramita l'accés a la Seguretat Social.

Els registrats obtindran un Número d'Identitat d'Estranger (NIE) vinculat a un Número d'Identificació Personal (NIP). Una vegada fets aquests tràmits, les delegacions del Govern espanyol en el país d'origen del menor, s'encarregarà d'analitzar la situació familiar per tal d'identificar-ne les causes i, en conseqüència, segons la informació rebuda, determinar si és necessària o no la

repatriació del menor. Aquest repartiment el durà a terme la pròpia Administració General de l'Estat. A Catalunya, l'administració que és l'encarregada de gestionar aquest procés de tots i cada un d'aquests menors i que fa que aquest sistema de protecció es compleixi és la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència).

En el cas que el menor estigui fugint de la justícia del seu país, serà derivat a un centre de menors en espera a l'aprovació de repatriació per part de les autoritats del seu país. Mentre es fan tots aquests tràmits, el Ministeri Fiscal derivarà el menor, en funció de l'edat, a un centre o altre d'acollida temporal de protecció, així com li assignarà un tutor que l'integri al nostre territori.

Passats els tres mesos, i en cas que el menor no hagi estat retornat al seu país d'origen i hagi participat positivament a les activitats formatives i d'oci programades pel centre d'acollida, es podrà recomanar una autorització de residència regular amb caràcter general.

En aquest moment, el menor passarà a tenir l'atenció necessària, i requerida en cada situació, sobre matèria sanitària, escolar i jurídica, amb la finalitat de garantir la seva protecció durant l'estada al nostre territori, en aquest cas, Catalunya. Aquestes mesures estan sota la supervisió local, regional i nacional, però el Govern d'Espanya, com a òrgan nacional, tindrà una coordinació amb la Unió Europea i altres organitzacions internacionals com l'Agenda Europea de Migració. L'objectiu principal d'aquesta coordinació és desenvolupar un enfocament coherent i integrat que permeti aprofitar els avantatges i afrontar els reptes de la migració i, en conseqüència, protegir a totes aquelles persones que realment ho necessiten.

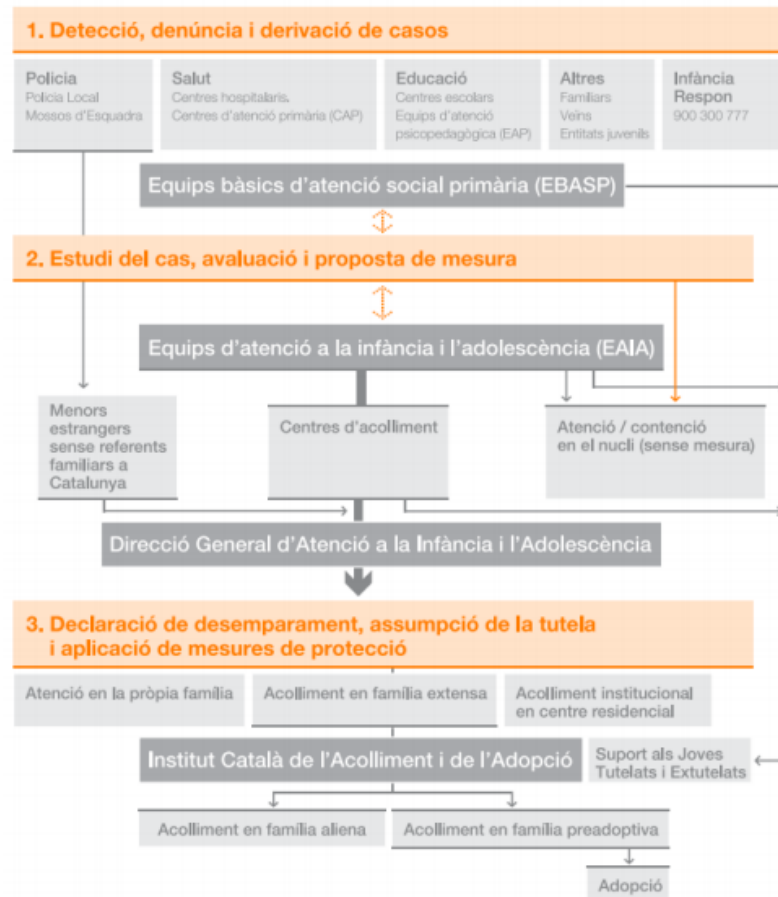

Figura 3: G.B.D.G.'A.I.'A.G.C. (2010). Protocol d'acollida d'un MENA a Catalunya. DGAIA.

En aquesta imatge, s'hi pot observar un esquema que mostra el circuit ordinari d'infants i joves en situació de risc social per la DGAIA, i forma part del protocol d'acollida d'un menor estranger no acompanyat a Catalunya.

Un estudi que va fer la DGAIA amb l'ajuda de totes les seves dades va afirmar que més de la major part dels menors arribats eren homes. Aquest estudi es va fer anys enrere, al llarg dels anys el percentatge ha anat variant però de forma molt poc pronunciada, i segueix havent-hi un percentatge molt petit de noies.

Pel que fa a l'edat, el període més freqüent d'arribada, són els menors arribats als setze anys, seguit dels de disset anys i després per poca diferència, els de

quinze. Amb aquesta edat, la gran majoria venen per formar-se i poder començar a treballar per ajudar a la família. Tot i això, ja hem vist anteriorment que són diverses les causes que els poden portar a marxar del seu país.

3.1.1 CENTRES A CATALUNYA

A Catalunya hi ha diversos centres que vetllen per la protecció dels infants i adolescents desemparats. Depenen del cas i l'edat dels menors seran destinats a un tipus de centre o a un altre. Davant de la desprotecció d'aquestes persones, l'Administració pública està obligada a actuar per tal de respectar i exercir els drets dels infants i adolescents. La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) promou el benestar dels menors amb alt risc de marginació social, i d'aquesta manera contribueix al seu desenvolupament personal. També s'encarrega de la protecció i la tutela dels menors desemparats i se'n fa responsable dins dels supòsits que estableixen les lleis pautades.

Segons la guia d'acollida de la Generalitat de Catalunya, la pàgina d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona i la viquipèdia de centres de menors, existeixen diversos tipus de centres, i s'escolleix a l'hora de prendre una mesura d'acolliment en una institució. Aquest procés consisteix a ingressar el menor en un centre adequat a les seves característiques amb la finalitat que rebi l'atenció i l'educació necessàries. Cada centre té les seves funcions, i són les següents:

- Centres d'acolliment:

Són uns centres destinats per a viure-hi, on té lloc l'atenció directa de l'infant i l'adolescent fins a la majoria d'edat. Aquests establiments donen serveis d'estada limitada els 365 dies de l'any. Els principals objectius d'aquests centres són l'observació, la cura i l'educació en nens/es que es troben en una situació d'alt risc social. El que fan és oferir una resposta immediata i transitòria d'acollida

i protecció a qualsevol infant o adolescent que estigui en situació de risc, que inclou:

- L'educació necessària per a l'infant o adolescent.
- Satisfer les necessitats bàsiques del nen/a, així com l'alimentació, el vestuari, l'allotjament, la higiene, el descans i el lleure.
- Tenir cura de la salut física i psíquica de l'infant o adolescent.
- Realitzar un esquema interdisciplinari de la situació de les necessitats de l'infant.
- Preparar al jove per a la sortida del centre, ja sigui el retorn al seu entorn familiar o qualsevol altra alternativa.
- Altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent.

Per a poder dur a terme totes aquestes funcions compten amb un equip tècnic pluridisciplinari (metge, psicòleg, pedagog i assistent social).

- Centres residencials d'acció educativa (CRAE):

Es tracta d'establiments on s'ofereix als infants i adolescents d'entre 0 i 18 anys un mitjà altern a un entorn familiar inexistent, malmès o amb grans obstacles per poder o saber garantir les necessitats bàsiques d'aquests. Els professionals que treballen en aquests centres de forma directa amb els infants i adolescents són educadors socials. En aquests centres s'aplica la mesura d'acolliment simple en una institució i les persones poden accedir-hi per derivació de la DGAIA i per entitats d'iniciativa social. Les principals funcions dels centres residencials d'acció educativa són les següents:

- Atenció integral als infants i adolescents que són internats a petició dels equips tècnics corresponents per contribuir al seu procés educatiu i al seu desenvolupament personal.
- Tenir cura de la seva salut física i psíquica, vetllant pel seu desenvolupament en concordança amb la seva personalitat.
- Idear programes educatius personals en funció dels diagnòstics i/o de les avaluacions inicials de cada infant i adolescent.

- Coordinació amb els diferents càrrecs, serveis i professionals que intervenen en el procés d'atenció i protecció dels joves i, també, amb els serveis socials bàsics, amb els diferents equips professionals dels sistemes de benestar social, amb les corporacions associatives i amb les que operen en el sector dels serveis socials especialitzats.
 - Fomentar, quan sigui possible, el possible retorn de l'infant o l'adolescent amb la família biològica o, en cas contrari, l'acolliment en una família d'acollida.
 - Promoure, establir i aplicar mesures educatives i d'inserció social, laboral i familiar.
 - Facilitar a tots els joves atesos tota la cobertura relacionada amb la coberta i l'educació.
 - Altres funcions establertes per l'ordenança jurídica vigent.
- Centres residencials d'educació intensiva (CREI):
Aquests centres acullen adolescents d'entre 12 i 18 anys, els quals són tutelats per la Generalitat de Catalunya. Aquests adolescents manifesten certes alteracions en la seva conducta, de manera que necessiten un sistema d'educació molt més intensiu que l'habitual i aquests centres disposen de mesures estructurals de protecció per a la guarda i l'educació. L'objectiu d'aquests centres és donar una educació i una assistència molt més individual i personal. És per això que tenen una estructura de treball per poder garantir l'educació i la protecció d'aquests adolescents, la qual sempre va relacionada amb les necessitats específiques d'aquests joves. En aquests centres hi assisteixen aquells adolescents que pateixen problemes familiars, d'entorn social i personal, mostrant certs comportaments conflictius i inadequats.
 - Centres educatius de reforma de menors:
S'hi troben els adolescents que han de complir les condemnes que els han sigut imposades per la seva mala conducta. La seva finalitat és que aquests joves

aconsegueixin una reeducació adequada i correcta per reincorporar-los al seu entorn habitual amb una nova conducta apropiada.

El dia a dia d'un centre de menors consisteix a dur a terme diverses activitats per tal de mantenir ocupats als adolescents. Aquestes activitats poden ser classes, activitats externes, tallers, etc. Els objectius principals d'aquestes activitats lúdiques són:

- Brindar una acollida adequada i de protecció per l'adolescent que es trobi en una situació d'inassistència i amb possibilitats de patir un alt risc social.
- Ocupar de forma substitutiva la família de l'adolescent, integrant tota activitat educacional que l'adolescent necessiti i garantint les seves necessitats bàsiques.
- Tenir cura de la salut física i psíquica de l'adolescent, aplicant un diagnòstic interdisciplinari sobre la situació i les necessitats del menor.

A part d'aquests recursos, existeixen altres alternatives com:

- Centres oberts:

Estan destinats a la prevenció i a l'atenció del menor en risc fora de l'horari escolar. Té com a objectiu l'estructuració de la personalitat, l'adquisició d'aprenentatges bàsics i l'atenció a les mancances socioeducatives. És un recurs que depèn dels consells comarcals, locals o d'entitats privades d'iniciativa social.

- Famílies d'acollida:

Els menors tutelats poden viure amb famílies d'acolliment, que reben la guarda del menor per tal de fer possible el desenvolupament integral en unes bones condicions de vida, tant econòmiques com afectives.

En el següent quadre, hi ha una estadística de les comarques de Catalunya, i hi podem observar quants centres de cada tipus hi ha i de quantes places consten.

Aquesta estadística es va fer l'any 2020 i es tracta dels equipaments disponibles per a la infància i l'adolescència.

	Centres residencials d'acció educativa		Centres oberts (1)		Centres d'acolliment		Centres residencials d'educació intensiva	
	centres	places	centres	places	centres	places	centres	places
Alt Camp	0	0	4	110	0	0	1	20
Alt Empordà	1	16	2	90	0	0	0	0
Alt Penedès	2	36	3	76	0	0	0	0
Alt Urgell	1	10	1	20	0	0	0	0
Alta Ribagorça	0	0	1	12	0	0	0	0
Anoia	2	34	5	144	0	0	0	0
Aran	0	0	0	0	0	0	0	0
Bages	5	44	11	226	1	40	0	0
Baix Camp	3	76	13	379	0	0	0	0
Baix Ebre	2	34	4	110	0	0	0	0
Baix Empordà	1	12	2	45	0	0	0	0
Baix Llobregat	8	160	26	1.002	0	0	1	15
Baix Penedès	1	20	8	170	0	0	0	0
Barcelonès	28	530	74	3.727	9	257	0	0
Berguedà	1	16	1	40	0	0	0	0
Cerdanya	0	0	2	30	0	0	0	0
Conca de Barberà	1	10	3	40	0	0	0	0
Garraf	1	10	7	267	0	0	0	0
Garrigues	1	20	1	60	0	0	0	0
Garrotxa	1	12	1	12	0	0	0	0
Gironès	11	120	14	400	2	50	1	20
Maresme	4	116	14	512	1	30	1	20
Moianès	1	24	1	10	0	0	0	0
Montsià	1	10	2	70	1	25	0	0
Noguera	0	0	1	40	0	0	0	0
Osona	4	76	8	217	0	0	0	0
Pallars Jussà	1	10	0	0	0	0	0	0
Pallars Sobirà	0	0	0	0	0	0	0	0
Pla d'Urgell	1	24	1	40	0	0	0	0
Pla de l'Estany	1	10	4	87	0	0	0	0
Priorat	0	0	0	0	0	0	0	0
Ribera d'Ebre	0	0	1	20	0	0	0	0
Ripollès	0	0	5	135	0	0	0	0
Segarra	0	0	1	20	0	0	0	0
Segrià	6	112	13	470	1	22	1	24
Selva	2	20	5	165	0	0	0	0
Solsonès	0	0	1	20	0	0	0	0
Tarragonès	3	76	18	715	3	79	0	0
Terra Alta	0	0	0	0	0	0	0	0
Urgell	0	0	2	85	0	0	0	0
Vallès Occidental	7	152	19	659	1	20	1	34
Vallès Oriental	7	139	10	310	0	0	1	20
Catalunya	108	1.929	289	10.535	19	523	7	153

*Figura 4: D.T.A.S.F. (2020). Equipaments per a la infància i l'adolescència.
Centres i places. Per tipus. Comarques i Aran. gencat.*

Al final de la taula, escrit en negreta, podem veure el nombre total de centres que hi ha a Catalunya.

En resum, comptant tots els centres de tota Catalunya al tenim:

- 108 centres residencials d'acció educativa amb 1929 places.
- 289 centres oberts amb 1053 places pels menors.
- 19 centres d'acolliment amb 523 places.
- 7 centres residencials d'educació intensiva amb 153 places.

3.1.2 CENTRES AL BAGES

A la nostra comarca podem comptar amb:

- 5 centres residencials d'acció educativa amb 44 places.
- 11 centres oberts amb 226 places pels menors.
- 1 centre d'acolliment amb 40 places.
- No comptem amb cap centre residencial d'educació intensiva aquí al Bages.

Els centres d'acollida de menors més coneguts d'aquí el Bages són els diversos centres que se situen a Manresa i el de Sant Salvador de Guardiola, anomenat Estrep per a adolescents de tretze a divuit anys. Repartits per tota la comarca s'hi troben els diversos centres que he esmentat anteriorment.

Figura 5: R. (2018b, diciembre 5). Al Bages hi ha 115 menors estrangers sense acompanyament familiar. NacióManresa.

4. ELS MENA'S A PARTIR DELS DIVUIT ANYS

4.1 RECURSOS EXISTENTS I EXPECTATIVES

Una de les principals problemàtiques presents en aquest àmbit, és quan tots aquests menors passen a ser majors d'edat. Segons la pàgina El Crític "Què passa amb els MENA quan fan 18 anys?" (2019) i el diari Ara "Es dupliquen els MENA que fan 18 anys i perden la protecció" (2018), la llei preveu la majoria d'edat com la frontera a partir de la qual l'Administració retira la tutela sobre els joves i, per tant, han d'abandonar el centre on viuen i buscar un altre allotjament. Però això suposa un problema, perquè no tenen un permís de treball que els permeti obtenir ingressos i accedir al mercat d'habitatge, ja que si no tens un contracte de treball, no pots llogar un pis.

Per poder tramitar aquest permís és necessari una oferta de feina prèvia. Això és difícil per a aquests joves, que encara tenen poca formació. Tots aquests elements dificulten l'autonomia dels immigrants extutelats i pot acabar convertint-se en l'expulsió del país. A més a més, cada dos anys, han de superar la renovació del permís de residència, demostrant que tenen allotjament i uns ingressos bàsics per poder-se mantenir, però, sense aquest permís de treball, és pràcticament impossible.

Si el jove no supera la renovació del permís de residència, queda en situació administrativa irregular, és a dir, sense papers. Com que el govern és conscient de les dificultats presents que hi ha en perdre la tutela, dels divuit als vint-i-tres anys, poden accedir a l'àrea de suport al jove extutelat. Aquest servei ofereix diferents tipus de programes, que es desglossen en habitatge, suport econòmic, orientació laboral i acompanyament jurídic i psicològic. El problema és que en assolir la majoria d'edat no se'ls pot obligar a seguir accedint al sistema de protecció adaptat a aquesta edat. Un altre dels problemes principals és la falta de places en el territori de Catalunya, i és per aquest motiu que se'n queden molts sense poder accedir-hi. I la conseqüència d'aquest problema és que se'n queden molts al carrer, sense habitatge, etc. Aquest fet comporta que molts d'ells quedin desprotegits, i serà a partir del moment de l'abandonament dels centres de menors, que estaran sotmesos a un alt risc de veure's abocats al carrer i a experimentar l'exclusió social.

Figura 6: Cabo, N. (2020, 19 julio). Sin hogar, apoyo ni recursos: la realidad de los menas al cumplir los 18 años. elplural.com.

La oportunitat de ser acceptat s'acaba reduint a un perfil de joves exemplars, quasi excel·lents, que tenen ganes d'estudiar, i en queden fora els més immadurs i amb menys autonomia, ja que no hi ha suficients places. Els que no compleixen els requisits queden en una situació molt vulnerable i poden acabar en centres convivint amb persones sense llar.

Cada cop més, aquestes persones que no han sigut acceptades a aquests centres de protecció s'instal·len als albergs de la ciutat, pensions per a gent sense llar i menjadors socials.

Més tard, en tenir els vint-i-tres anys poden accedir a rebre la renda garantida de ciutadania, i amb aquesta paga poden obtenir una mínima qualitat de vida, per aconseguir la seva autonomia.

Si recordem, totes aquestes persones han marxat del seu país d'origen per arribar en un altre lloc, on intentaran aconseguir una mínima qualitat de vida que allà no tenien. En el moment que surten del seu país d'origen i emigren cap a un

altre país, és perquè ja tenen unes expectatives interioritzades, que s'han anat complementant a través dels comentaris del seu entorn social amb els falsos rumors de què venir a Catalunya està relacionat amb l'èxit assegurat. Tenen unes expectatives que no poden ser realitzades per a totes aquestes persones, ja que un cop a Catalunya, cada persona s'ha hagut de buscar la vida, i allò que semblava tan senzill, per a molts d'ells, els ha costat molt i segueixen lluitant dia a dia per aconseguir sortir-ne d'una manera positiva i així poder reconstruir la seva vida. Tot això, és perquè tots venen amb l'objectiu d'arribar aquí, trobar algun treball o fins i tot a afavorir-se a través d'ajudes per refer la seva vida i tornar al seu país amb la seva gent aportant alguna cosa més positiva.

En realitzar la part pràctica d'aquest treball, a través d'unes entrevistes que realitzaré a alguns d'aquests nois, podrem treure informació més detallada, sobretot d'un dels temes principals, que passa realment quan assoleixen la majoria d'edat. Ens ho explicaran tot per experiència pròpia, ja que ho han viscut i podrem comprovar si les seves expectatives han sigut complertes.

5. LA REALITAT DEL PROCÉS A TRAVÉS D'EXPERIÈNCIES PRÒPIES

Amb tota la informació adquirida anteriorment sobretot el que engloba el procediment de migració dels menors estrangers no acompanyats, veurem si la realitat s'adapta a totes les casuístiques que són comunes en aquests casos.

A continuació hi ha explicades les experiències personals de dos joves que estan passant per aquest procés i també hi trobarem l'opinió de la seva educadora. També parlarem amb el Mohammed, que ara ja té trenta-sis anys i va emigrar de petit en un país estranger. Ell és un clar exemple de superació, a part, actualment forma part d'un

projecte en línia relacionat en aquest àmbit, que el que fa és mantenir contacte amb menors que estan passant per situacions semblants. Amb aquestes experiències podrem veure tota la seva història i conèixer realment el que és marxar del país d'origen, des del moment en què decideixen emigrar, fins a l'actualitat, d'aquesta manera es podrà comprovar si s'han complert les expectatives que s'havien proposat.

6. PROJECTE D'INSERCIÓ LABORAL

En aquesta situació, a Catalunya hi ha molts centres repartits que atenen a aquests menors. En el meu cas, m'he posat en contacte en un projecte anomenat PIL Bages on les oficines estan situades a Manresa. Es tracta d'un programa d'inserció laboral. El Projecte PIL és un projecte de la UTE que està organitzat entre dues fundacions. La Fundació Mercè Fontanilles, n'és una d'elles, i lidera el programa 'Activa't', adreçat a adolescents i joves migrats sols atesos als serveis i recursos residencials del sistema de protecció català. A través del disseny d'un itinerari formatiu individual, s'ofereix als joves formació inicial en l'aprenentatge de segones llengües -català i castellà-, formació en competències bàsiques i transversals, orientació formativa i laboral, i assessorament per l'accés a formacions de tipus ocupacional. La Fundació Resilis també en forma part, i desenvolupa projectes i programes per a l'atenció integral de joves i infants en situació de risc social o amb possibilitat de patir-ne.

Figures 1 i 2: Logotip de les fundacions

L'objectiu és donar resposta residencial, educativa, formativa, laboral i documental a joves d'entre 16 a 21 anys, tutelats i extutelats, de tot el territori català. L'equip de professionals que hi ha fa un acompanyament en el procés d'autonomia, emancipació i inserció laboral als joves. El servei que ofereixen és donar resposta a situacions i necessitats, que requereixen una especialització tècnica en la inserció laboral de les persones joves, així com preparar-se per un itinerari d'integració social. El servei que donen és alternatiu a l'acolliment residencial. Les persones que entren dins el projecte tenen ajudes, com ara la residència, ja que viuen en els pisos tutelats que els hi proporcionen des del projecte, perquè en tenen diversos repartits per la comarca del Bages. També els ajuden a l'hora de buscar feina, contactant amb empreses que puguin estar interessades a trobar treballadors i així aquests joves tinguin una motivació i es vagin integrant en el món laboral.

En aquesta imatge podem veure els serveis que ofereixen a les empreses i el que poden oferir les empreses en els joves.

Què oferim a la teva empresa?

- Seleccionem al jove que té les habilitats i competències que requereixes al teu lloc de treball i sobretot... **LA MOTIVACIÓ DE CRÈIXER A LA TEVA EMPRESA.**
- Període de **pràctiques** inicial perquè l'empresa i el jove puguin valorar si voleu seguir amb una contractació o no.
- Suport en tot el procés: durant el període de pràctiques, tràmits de contractació i suport mentre sigui vigent la relació laboral. I si es finalitza?? **TAMBÉ!**

Què ens pots oferir com a empresa?

- Les visites a empresa, els aprenentatges del món laboral, venir-nos a explicar com treballem o com seleccioneu al personal...
- Oferir-nos aquelles vacants o llocs de treball dels que disposes...ni que siguin temporals!
- Transferir als nostres joves el màxim de coneixements i aprenentatges i sobretot... **FER-LOS SENTIR UN MÉS DEL TEU EQUIP?**
- Mantenir una comunicació fluida i una relació basada en la confiança amb el jove, però sobretot, amb la persona de referència del PIL. No et sàpiga greu fer-nos qualsevol consulta, **estem al vostre costat!**

Figura 3: *Extret del fullet d'informació de PIL*

El programa ofereix una resposta integral als joves atès el baix nivell d'instrucció, la manca de trajectòria professional o la realització d'un procés migratori recent que provoca dificultats en la seva inserció sociolaboral. La metodologia està centrada en les potencialitats dels i les joves, la seva participació activa assumint responsabilitats, i l'aprenentatge vivencial des de la mateixa experiència de vida. Sempre tenint present en l'itinerari individualitzat el procés que ha fet cada jove per arribar fins al programa, el seu moment i nivell competencial i l'establiment del seu projecte personal de vida. L'arrelament i la implicació social que hi posin els joves, farà que siguin capaços d'interioritzar estratègies d'anticipació, planificació, autoregulació i autogestió personal. Cada jove en aconseguir un contracte de feina i realitzar el procés de desvinculació del servei, començarà a viure autònomament, vinculat al territori.

Figura 4: Logotip de PIL

6.1. EL PUNT DE VISTA DE L'EDUCADOR SOCIAL

Vaig tenir l'oportunitat de quedar un dia amb l'Estefania, una de les educadores socials que treballa en aquest centre, i em va estar explicant el projecte i la vida dels joves que en formen part. Per conèixer l'entrevista detallada, anar a Annex A. ¹

Actualment en aquest centre situat al Bages hi ha 48 joves, en els quals no s'hi troba cap noia. El percentatge de nois que entra és molt superior a les noies, perquè les poques noies que venen estan repartides generalment a Lleida o a Girona, on s'hi troben pisos específics per a elles. El principal motiu és perquè a les "pateres"

¹ Annex A: Entrevista 1- Estefania, educadora social del projecte PIL.

normalment hi viatgen nois, ja que està molt mal vist o no t'han ben vist que una noia marxi sola a fer la seva vida, a causa de temes culturals.

La majoria que venen són de nacionalitat marroquina i subsahariana. També hi ha un noi del Salvador, que va marxar a causa de les “guerrilles”. També ha passat pel centre algun noi paquistanès.

Abans, molta més gent venia aquí i complia amb el seu objectiu de trobar feina, però actualment hi ha més dificultats per aconseguir-ho, ja que el tema de papers està complicat. Als 18 anys molts nois s'estan quedant sense NIE i això fa que no puguin tenir el permís de residència. Es troben que si no entren a projectes com aquests, els deriven a centres d'acollida i al fer la majoria d'edat, si no tenen aquest permís, no podran trobar feina. Tots els joves quan estan al seu país no s'imaginen pas que pugui ser tan complicat. A part, se li suma la pressió familiar a la qual estan sotmesos, ja que creuen que pel fet de ser aquí ja poden treballar i guanyar diners, i aquesta no és la realitat, es troben amb moltes complicacions. Les opcions que tenen en assolir la majoria d'edat són anar a pisos tutelats fins als vint-i-un anys o demanar unes ajudes que duren sis mesos i et donen un habitatge o ajudes econòmiques, el problema és que s'acaba molt de pressa aquest període de temps.

La idea d'aquest programa d'inserció és principalment, que en arribar es formin, trobin una feina relacionada amb la formació obtinguda, i una vegada treballin, puguin obtenir el permís de residència amb treball. Després d'aconseguir-lo, se'ls ajuda a créixer, emancipar-se, a buscar-se un pis, i que a partir d'aquí facin la seva vida, i tot això, abans dels vint-i-un anys. Actualment, molts dels nois que formen part del projecte volen deixar els estudis perquè la llei diu que sense treballar, és a dir, sense tenir un contracte de jornada completa no poden obtenir el permís de residència. Això els hi crea molta angoixa, ja que si no treballen no podran renovar en un futur. Per altra banda, però, se'ls hi fa veure que si no compten amb uns mínims estudis, els serà més difícil trobar una feina.

Els cursos que es fan dins d'aquest programa, acaben amb pràctiques amb empreses externes. La persona encarregada de busca'ls-hi feina, es posa en contacte amb les empreses i els ajuntaments, presentant el projecte i han d'estar al cas de si surten plans d'ocupació on hi puguin anar a treballar aquest perfil de nois.

Figura 5: Extreta del instagram @pilbages (2021, 12 juliol)

Els nois que participen en el projecte viuen repartits en grups de cinc, en pisos tutelats. La majoria d'ells estudien al matí, ja sigui en formació interna, és a dir al mateix centre o en formació externa com un grau mitjà, l'ESO, etc. A part van al CNL, és el Centre de Normalització Lingüística, i allà han d'estudiar català, ho poden fer en línia o presencial. Pels àpats s'organitzen entre els membres del pis. I a la tarda van al gimnàs, fan les seves extraescolars, fan voluntariats, etc.

Quan arriben del seu país d'origen es pensen que els hi donaran tot, tenen moltes exigències i realment això no és així, no tot és tan fàcil. El problema és que això és el que els hi han dit, a part, cada jove carrega amb la seva història, i moltes són més negatives que positives. A més, les famílies els exigeixen que enviïn diners, ja que la situació allà és molt precària. Venen amb unes expectatives irrealment en aquest sentit. Al ser adolescents, tenen moltes demandes i a mesura que es van fent grans, van madurant i són més conscients de la realitat. Hi ha una clara diferència entre la visió

d'un noi de setze anys que amb un de vint-i-un, ja que ja saben com funciona tot, saben el que volen i de quina manera han de fer les coses.

Per altra banda, la seva adaptació al nou entorn és difícil per a ells. Un dels principals problemes és que hi ha molt racisme actualment, les persones que no són racistes són molt minoritàries per desgràcia. La gent no els coneix, els engloba a tots en una mateixa situació sense saber en quin context es troben. En els pisos a vegades hi ha hagut problemes amb el veïnat, si han robat o si algú fa soroll, els culpen a ells, sense cap justificació. Però arran d'aquests successos, hi ha una mica més de consciència col·lectiva, ja que amb el temps coneixen els nois, i saben què participen en voluntariats, que estudien el català i que s'estan formant per a poder trobar un treball. Per a integrar-se al poble els nois participen en voluntariats, alguns fan de monitors de lleure, i fins i tot dotze d'ells s'han tret les titulacions per a ser monitors de lleure.

Estefania, educadora del centre, explica que la formació i troba feina per a ells és el seu objectiu principal, que surtin d'aquí de forma ja autònoma. Acompanyar-los en tot el procés d'inserció és la seva feina. Arriben sent adolescents que encara no estan preparats mentalment per assumir-ho ells sols i són elles les persones que els acompanyen en el seu dia a dia, els hi ensenyen a posar rentadores, la neteja, la convivència amb el veïnat, etc.

Figura 6: *Extreta del instagram @pilbages (2021, 24 setembre)*

Una de les tasques més difícils de tractar és la desmotivació dels menors. Ja que alguns tenen problemes de salut, com depressions, perquè porten molt temps lluitant per aconseguir una cosa i el tema documental està sent una gran barrera. Aquest conflicte dels papers, només es troba a Barcelona, perquè a Lleida els estan renovant.

En el centre van motivant a aquests perfils de joves, per sort els que arriben al centre ja poden fer arrelament, és a dir, que ja porten tres anys i poden renovar com si fossin majors d'edat, perquè compten amb el suport d'una entitat darrere.

6.1.1 EL NOU REGLAMENT DE LA LLEI D'ESTRANGERIA

Uns dies després d'haver parlat amb l'Estefania, i d'haver comentat el gran problema en el qual es troben relacionat amb els papers, va ser aprovat un nou reglament d'estrangeria que tots estaven esperant, ja que ja feia temps que se'n parlava.

Segons l'article anomenat *la llum verda a la reforma que permetrà tenir papers a 5.300 joves migrants sols a Catalunya* de la Redacció de Tv3 (2021, 19 octubre). Indica que el consell de ministres, va aprovar la reforma del reglament de la llei d'estrangeria. L'objectiu és facilitar la inclusió social i laboral dels menors desemparats i dels majors d'edat fins als vint-i-tres anys. Aquests arriben sols i no poden treballar, ja que no tenen papers. Aquesta llei facilitarà la situació d'aquests menors i també dels que assoleixen la majoria d'edat. Provocarà millores com donar permisos de residència més de pressa, els menors de setze a divuit anys podran treballar directament i, a partir dels divuit anys tindran un permís de treball i de residència conjunt, i podran regularitzar la seva situació fins als vint-i-tres anys si no els han aconseguit abans. Aquesta llei afecta a tot el territori espanyol.

6.2 EL PUNT DE VISTA DE DOS JOVES EN SITUACIÓ D'INSERCIÓ LABORAL

Un altre dia, vaig poder trobar-me amb dos joves que formen part del programa d'inserció, i d'aquesta manera vaig poder conèixer de primera mà les seves vivències personals. Cadascú té la seva pròpia història, i en el seu cas ja fa uns anys que estan a Catalunya i han tingut la sort de creuar-se amb aquest projecte. El que volem observar, és si la realitat s'adapta a tots els continguts que són comuns en aquests casos. Descobrirem tot el que implica emigrar del país d'origen, juntament amb el procés d'integració explicat en experiències pròpies. Aquestes dues històries són força diferents, i es pot veure la diferència entre una i l'altra. Per conèixer tots els detalls de l'entrevista, consultar Annex B. ²

Un d'ells és en Youssef Benazzi, actualment té vint anys i és de nacionalitat marroquina. Va decidir marxar del seu país per buscar una millora del seu futur i per buscar l'oportunitat de trobar feina. Va abandonar-lo acompanyat d'uns amics, amb 17 anys, és a dir, sent menor.

L'altre cas és l'Alejandro Ribas, té divuit anys i ve del Salvador. Va decidir marxar del seu país per trobar una nova oportunitat de vida, a causa de la situació de perill en la que vivia. En resum, per la delinqüència present que hi havia en aquell temps, "les guerrilles". Ell va marxar sol, sense cap acompanyant, encara que més tard es va reunir amb la seva germana. Va emigrar del seu país als 15 anys. Segons el que expliquen, coincideixen en tenir actualment bona relació amb la família, ja que mantenen el contacte.

El viatge d'arribada a Catalunya també va ser diferent pels dos. En Youssef va arribar en "patera", fins a un poble que es diu La Niña situat a Andalusia. Va estar vint-i-nou hores al mar, i va ser molt dur. Un cop arribat aquí, va anar a la fiscalia, i allà el van

² Annex B: Entrevista 2- Youssef i Alejandro, dos joves que formen part del projecte PIL.

derivar a un centre. A partir d'aquell moment, va anar passant per diversos centres repartits per Catalunya fins a conèixer aquest projecte i poder viure en el pis actual. En aquest pis tutelat hi conviu amb quatre joves i es troba a Artés. En canvi l'Alejandro va abandonar el seu país en avió, va arribar a Barcelona, però va agafar un altre vol a una altra ciutat i al cap de poc temps, va decidir venir cap aquí per motius de treball. Quan va venir, va estar treballant tres mesos d'ajudant de mecànica, i va anar a la policia, i el van derivar a un centre de Sant Salvador de Guardiola on hi va estar vivint nou mesos. Després va tenir la gran sort d'entrar a formar part d'aquest projecte i actualment viu al pis tutelat de Manresa juntament amb més joves. En aquesta situació podem veure com cada jove passa per diversos nombres de centres. Hi ha gent que té més sort i aconsegueix més ràpid el seu objectiu, també depèn de les oportunitats i facilitats que tinguin durant la seva trajectòria.

Al parlar sobre els motius pels quals han arribat a Catalunya, el Youssef explica que quan ell estava a Andalusia, tots els seus amics li van comentar que a Catalunya donaven els papers molt ràpid i que hi havia més facilitat d'aconseguir-los que en altres llocs. Es diu, que a la resta d'Espanya és més complicat que et donin els papers. En canvi, l'Alejandro va venir a Catalunya per motius de treball amb la seva germana, que s'havien trobat a l'altra ciutat. Al quedar-se sense treball, la parella de la seva germana tenia una coneguda a Catalunya i van decidir venir cap aquí. Un cop aquí la seva germana va aconseguir feina cuidant a una persona gran i ell en va trobar com a ajudant de mecànica.

La rutina diària dels dos nois és molt semblant. El Youssef fa esport els matins, abans d'entrar a treballar, surt a córrer, etc. L'Alejandro quan feia pràctiques, es passava tot el dia fora, perquè les feia a Barcelona. Però actualment estudia al matí, torna al pis, dina, i fa esport quatre dies a la setmana, perquè està federat al futbol. Després surt i queda amb els amics. Tots dos reben formacions i participen en voluntariats i associacions sense ànim de lucre. S'ha de tenir en compte que els dos estudien el català, al centre d'organització lingüística, i els cursos que fan també són en català, ja que així tenen

més facilitats a l'integrar-se. Per exemple, l'Alejandro l'estudia a l'institut, a part que totes les classes es fan en català i les formacions externes també.

Figura 7: *Extreta del instagram @pilbages (2021, 18 octubre)*

L'adaptació també és una part fonamental del procés. Al Youssef li va costar adaptar-se, ja que argumenta que al principi va ser molt dur. Ell va venir en "patera", i va passar vint-i-nou hores navegant al mar. Durant aquell dia li van passar moltes coses pel cap, se li van ajuntar moltes emocions. Per una banda estava content per estar travessant el mar, per arribar a un altre país i per l'altra banda estava preocupat per les condicions en les quals estava sent transportat, per tot el que li esperava un cop arribes a la costa, i per tot el que deixava enrere. Però un cop va aconseguir entrar al país, li va sorgir una dificultat en l'adaptació. El tema de tractar amb la gent, de fer amics no és gens fàcil, només pel simple fet del principi no saber l'idioma. Ara que porta més temps, per ell és més fàcil, ja que pot parlar amb la gent, i fins i tot ja està treballant, ja està molt integrat. Ell ha notat una gran evolució en la seva integració, que sense el seu esforç segur que no hagués estat possible. L'Alejandro coincideix amb els

pensaments del seu company. Afegeix que quan arribes aquí al principi et sents un desconegut en un nou país i costa molt començar a socialitzar. En el seu cas, té un avantatge i és que quan va arribar a Catalunya, ja sabia parlar el castellà. El català sí que al principi li costava entendre'l, però com que el va anar escoltant i s'està formant en aquest idioma, es va adaptant i per aquesta part, està sent un procés fàcil per a ell. Ara per ara, estan bastant integrats també amb la gent exterior al projecte, com ara la gent del poble o ciutat on es troben, ja que els voluntariats, col·laborar amb associacions i aquestes activitats organitzades pel centre ajuden a incentivar les relacions entre persones.

El sistema de protecció que hi ha a Catalunya està legislat per la DGAIA, la Direcció General a la Infància i a l'Adolescència. Els dos nois la valoren molt positivament defensant que els ajuden a tenir els papers i els hi donen moltes facilitats. L'Alejandro diu que quan estava al centre no li va faltar de res, tot el contrari, que allà tot el personal els tractaven molt bé. Explica que sent major no és igual, ja que no poden tenir els papers, fins que no passen aquí tres anys. També expliquen que tot depèn de les persones amb les quals et creuis en aquest procés, ja que els educadors també hi fan molt. Consideren que la DGAIA pot estar bé, però t'has de basar en les regles que posen, i potser realment no és un problema general que vingui de dalt, sinó un problema de centre. Ho valoren com a un servei excel·lent. Tot depèn de moltes coses i són conscients que si hi ha un problema no és culpa seva, sinó de problemes externs. Ja que el seu objectiu és buscar el benestar de tots aquests joves, en la major mesura possible.

El 19 d'octubre del 2021 es va aprovar una nova llei, que millora la situació dels menors no tutelats i els majors d'edat. El Youssef i l'Alejandro estan molt contents, diuen que ara ja està i que és més fàcil tot, ja que és un gran avanç per a molts d'ells, ja que això causava molts problemes. Els joves que ja estan renovats no els afecta, però és un avantatge pels joves que han de renovar i canviar els papers. Ells dos ja tenen permís de treball, però un dels seus companys només té el permís de residència, perquè no ha renovat amb aquesta llei vigent. Aquesta nova condició els hi dona molta esperança en

el tema dels papers i a l'hora de trobar treball. Perquè si no han de fer certes hores de treball que els hi és impossible fer, sense tenir una mínima documentació que per adquirir-la necessiten certs requisits. També mencionen que el que passava abans era il·lògic, ja que et demanaven un contracte de treball d'un any i no et donaven els papers necessaris.

A part de la realitat que estan vivint, també tenen present el futur, ja que abans d'emigrar es van marcar unes expectatives per a complir amb el seu objectiu final. Per la seva part, de moment s'estan complint tots els objectius que s'havien proposat, com ara trobar feina, estudiar, etc. Se senten afortunats de trobar un projecte d'integració com aquest, ja que si no, no hagués sigut tan senzill, i tot hagués costat molt més, ja que potser no podrien haver obtingut ni la documentació. El Youssef porta més temps al projecte que l'Alejandro, però els dos han aconseguit el seu objectiu de trobar feina i així poder obtenir els papers.

Figura 8: *Extreta del instagram @pilbages (2021, 28 juny)*

Una qüestió força freqüent és la de si haguessin sapigut com funciona realment el pla de protecció d'aquests menors aquí a Catalunya en el moment de prendre la decisió d'emigrar, saber si els nois tornarien a marxar del seu país o no. Ells expliquen que si en el moment d'abandonar el seu país haguessin sapigut totes les complicacions que existeixen realment, l'Alejandro sí que tornaria a marxar sense pensar-ho. Ho argumenta dient que al seu país hi havia molt perill i preferia venir aquí sense saber el que li esperava, en comptes de quedar-se allà i possiblement perdre la vida. En canvi el Youssef potser ho hagués fet d'una altra manera, com per exemple sense pujar a la "patera". Ell no té tan clara la resposta de què tornaria a fer-ho sens dubte com

l'Alejandro. Podem veure dues opinions al respecte, i es veuen reflectides les històries passades de cada jove. També han mencionat la idea de retornar al seu país, en la qual el Youssef ha dit que de moment no s'ho ha plantejat, i l'Alejandro sí que hi pensa, però de moment està bé aquí. A part, al projecte en el qual participen estan compromesos a no poder tornar al seu país mentre en formin part d'aquest, no hi poden anar ni de visita. Un cop aconseguixin l'objectiu, hauran de sortir del projecte i en aquell moment passaran a ser lliures de fer el que vulguin.

Un cop passen a ser majors d'edat, fa que es produeixin canvis, ja que els seus tutors passen a ser ells mateixos. Expliquen que aquest canvi comporta més responsabilitats i el tema de papers és més complicat. El que passa és que com ells estan dins d'una fundació és més fàcil que per a una persona major d'edat que es troba al carrer. Aquest canvi d'edat provoca unes diferències, perquè abans quan eren menors, les responsables eren les educadores del centre, i a partir dels divuit cada un d'ells es fa els seus tràmits. Igualment, comptant amb el suport i l'ajuda de les educadores del projecte, que és per això que tenen aquest acompanyament, perquè no tinguin tantes complicacions.

La situació actual del Youssef és la següent. Es troba treballant, és per això que els seus papers de treball estan en tràmit. Treballa en un conveni de pràctiques i s'està tramitant el canvi de papers per a poder aconseguir aquest permís. En canvi l'Alejandro, ja té un any de residència amb permís de treball. Això ho va aconseguir perquè va renovar sent menor d'edat, i d'aquí poc començarà a fer les pràctiques, perquè actualment està fent un grau mitjà de construcció.

Afegeixen que al principi tot va ser molt difícil, i que no es pensaven arribar en la situació d'estabilitat que es troben ara mateix. Un dels principals problemes de la seva integració és la resta de la gent. Recalquen que hi ha persones que els miren diferent pel fet de ser immigrants, perquè socialment no està ben vist, i sí que hi ha joves que els hi és igual el que la gent digui d'ells, però a altra gent li afecta. Confirmen que hi ha molta gent racista, i en el fons és tan fàcil com empatitzar amb la resta de la gent i

pensar que passaria si m'hagués tocat a mi viure aquesta situació. En Youssef també explica que a vegades també l'hi ha passat amb els policies, ja que diu que si no parles català els paren i els tracten malament. És per aquest precís motiu, que tota la societat hauria d'informar-se i deixar enrere els prejudicis o els rumors si no coneixen verdaderament la situació de cada persona. L'educadora també confirma que també ha viscut aquestes situacions estan amb ells. A part dels papers, l'adaptació i la integració és un dels processos més complicats.

Aquesta és la perspectiva de com veuen els menors estrangers no acompanyats tot el que engloba el procés d'integració. Podem veure que en el pla del sistema de protecció ho explica de manera més pautada, i a vegades la realitat pot variar les situacions. A través de les experiències personals podem observar com ho viuen aquests joves que són els principals protagonistes de totes aquestes històries. La història del Youssef i l'Alejandro ens mostren la realitat d'haver arribat aquí sent menors i el seu pas a la majoria d'edat, en el seu cas són molt afortunats, ja que han trobat un projecte on han pogut ser atesos, i molts altres menors no han tingut aquesta oportunitat i està clar que estan vivint aquesta situació d'una altra manera. És molt important saber l'opinió de les persones implicades, ja que són les que poden aclarir tots els dubtes i així ajuden a les altres persones a poder visualitzar la realitat.

7. EXPERIÈNCIES PASSADES, UN CLAR EXEMPLE DE SUPERACIÓ

A part, també vaig poder parlar amb el Mohammed Abuzraik. Actualment viu a Sallent i té 36 anys. És un Enginyer comercial, responsable d'un departament de venda d'Espanya i Portugal amb clients internacionals. Té dues carreres universitàries, concretament dues enginyeries. I ara mateix està fent un MBA, un màster en administració d'empreses. Està casat, té una filla, i està esperant a la segona.

Ell m'ha compartit moltes reflexions sobre els menors estrangers acompanyats, ja que ell va marxar del seu país d'origen als dinou anys. El seu cas és molt diferent dels dos que hem vist anteriorment, ja que ell va entrar a Europa legalment, ja que venia amb un visat d'estudiant. No va marxar sent menor, però va viure moltes situacions que són gairebé iguals que les dels menors, i moltes coses de les quals explica estan basades per experiències pròpies, ja que als dinou anys va marxar del país.

A part, el Mohamed està participant com a voluntari en un projecte anomenat Històries de vida. Aquest és un PFI, és a dir, un Programa de Formació i Inserció, que està liderat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Està dedicat a joves entre setze i dinou anys que no han acabat la formació secundària obligatòria. S'hi troben tres perfils de persones, joves que els pares estan a la presó o han comès actes delictius, fills de famílies gitanes i per últim, els que han vingut amb "pateres". Ho fa de manera virtual a causa de la Covid-19, però espera poder participar aquest any de manera més activa, ja que està molt motivat. El que fa és explicar la seva història. Els joves mostren interès per saber que feia ell amb setze anys, què ha estudiat, etc. El que fa, bàsicament és inspirar i ensenyar a aquests joves que no tot està perdut, ni tot està guanyat, simplement que hi ha una feina darrere, i que les coses si és fan amb esforç hi ha més possibilitat d'aconseguir-les. Per conèixer els detalls de l'entrevista, anar a Annex C. ³

La seva nacionalitat abans era Palestina, però actualment és espanyola. Va marxar del seu país d'origen amb dinou anys. Va prendre la decisió d'emigrar perquè des de petit somiava en canviar la situació de la seva família, perquè vivien en un estat d'ocupació, de guerra i per tant, de malestar. Ve de la Franja de Gaza que pertany a la nació de Palestina, i que es troba al sud-oest de l'Estat d'Israel. Al ser el fill gran de la família, explica que té molta responsabilitat, i ell volia marxar d'allà, estudiar i construir-se un

³ Annex C: Entrevista 3- Mohammed

futur molt millor i així poder ajudar a la família. Aquesta va ser la seva motivació per a marxar. Actualment té bona molta relació amb la família, malgrat la distància.

El Mohammed va marxar ell sol, amb la seva motxilla i els seus dos mil dòlars. Va viatjar amb avió d'Egipte cap a Frankfurt, i va viure a Alemanya gairebé un any i mig, perquè va arribar amb un visat d'estudiant. Al cap d'un any i mig allà, va conèixer una noia catalana i va venir aquí a Manresa. En arribar aquí, va haver de reconstruir la seva vida des de zero, aprendre el català, castellà, fer la selectivitat, anar a la universitat, treballar, etc. Va arribar a Sallent fa vuit anys i mig perquè la seva actual parella és d'aquí. El seu somni era anar a Alemanya a estudiar, però al conèixer una catalana, va venir a viure aquí, explica que mai s'hauria pensat que acabaria vivint a Barcelona.

El seu cas és diferent, perquè ell va venir a Europa legalment, i no va tenir tots aquests problemes documentals. No va rebre cap ajuda en arribar al país. Va venir amb un visat alemany i aquí es va haver de buscar un contracte de treball, i al cap de dos anys de tenir-lo, ja va aconseguir el visat espanyol.

A l'arribar a Catalunya, considera que no li va ser gaire difícil adaptar-se. No li va costar integrar-se, ja que de seguida es va deixar anar, va escoltar, es va barrejar amb la gent i intentava entendre els diversos punts de vista de les persones. Ell va venir amb un objectiu clar i es va haver d'espavilar per aconseguir-ho. El problema va ser el xoc cultural que va patir a Alemanya, ho recorda com a una sensació molt forta, ja que el que està prohibit fer públicament en el seu país, aquí és considerada una cosa normal. Explica que cadascú neix en un context i al sortir d'aquesta bombolla causa un gran impacte personal. Comenta que allà no tenia electricitat ni aigua totes les hores del dia, perquè anava per franges, ja que els jueus havien atacat a les centrals que generaven electricitat i el va sorprendre arribar aquí i tenir-ho tot.

En el seu cas, el pensament de retornar al país, a vegades l'ha tingut. Argumenta que són moments, i sobretot quan toques fons i les coses no et van bé, et preguntes que fas aquí. Explica que el principi sempre està ple d'entrebancs. El primer mes que va

estar a Alemanya era l'home més feliç del món, perquè era el seu somni i ho havia aconseguit. I al cap d'un mes quan feia fred, es sentia sol, notava que tot era diferent, es va preguntar què feia allà. Raona que ho va passar malament, ja que trobava a faltar a la família, als amics, el menjar, els costums. Tots aquests són pensaments que et venen al cap.

La seva experiència és diferent que la dels altres, però a l'hora similar, ja que al cap i a la fi tots han emigrat, l'únic que el Mohammed viatjava com a estudiant i això li permetia tots els papers en regla.

Com que sap del que parla, em va explicar les debilitats del sistema que es veuen des d'un punt vista extern. Diu que el sistema sí que dóna ajudes al principi, però algunes només duren sis mesos, i després no es fan càrrec d'aquests joves. Quan aquests encara no estan prou orientats per fer-se autònoms, ja que no dominen l'idioma, no tenen el permís, etc. És per aquest motiu que després és quan apareixen els actes de vandalisme.

Destaca que el punt clau és l'actitud que hi poses, el camí és difícil, ja se sap, però hi ha dues actituds per afrontar-ho i seguir endavant, el pessimista, negatiu, dient que ha de tornar, o ser positiu i voler tirar-ho endavant i buscar-se la vida de la millor manera possible. També explica que el context o el moment en el qual arriba el menor estranger ajuda o dificulta la integració, és a dir arribar al mig de la pandèmia de la Covid-19 segur que n'ha perjudica a molts d'ells, ja que no hi ha tantes coses obertes, ni hi ha tantes trobades presencials, etc.

Ell en el projecte que n'és voluntari coneix als joves i explica que venen amb molta il·lusió, perquè tenen moltes ganes d'iniciar una nova pàgina a la seva vida, però a l'hora també tenen molta expectativa. Explica que arriben molt destrossats i la situació actual els hi fa baixar els ànims encara més. El que ofereix el sistema no és suficient. A sobre hi ha racisme i discriminació. Arran d'això els joves no són tan madurs com per entendre que es tracta de racisme i els pot arribar a afectar molt. Quan arriben aquí

trobar-se amb aquestes situacions per a ells és com una indignació més a sobre. Hi ha racisme perquè la gent té por, i per desgràcia passen coses que fan que es generalitzi la gent.

El Mohammed argumenta que el xoc cultural, l'estat legal, l'economia i la capacitat de superar els entrebancs són les principals dificultats de tot aquest procés.

8. CONCLUSIONS

Amb aquest treball s'ha aconseguit analitzar la situació real dels menors estrangers no acompanyats, a través de la comparativa del marc legal amb algunes experiències de nois que han passat per aquest procés. S'ha pogut comprovar que molts dels menors que estan acollits valoren positivament la DGAIA i els centres i projectes implicats, i estan contents de que Catalunya els doni aquesta oportunitat. És per aquest motiu que Catalunya és projectada com una de les millors comunitats autònomes per a ser acollits mentre són menors, ja que hi ha molts recursos existents. Està clar, que aquesta visió és des del punt de vista dels dos nois amb els quals vaig poder parlar, i segons l'educadora, de tots els menors que van passant pel centre. Perquè a part d'aquests, molts joves es troben en una situació de desemparament, sobretot en assolir la majoria d'edat, i també comparteixen opinió amb els menors que no han aconseguit o no han volgut integrar-se en un centre, i és per això que la seva visió canvia.

En fer el marc teòric d'aquest treball he pogut comprovar que el marc legal indica que els joves als divuit anys deixen d'estar protegits i s'han d'espavilar i, per tant, queda sobreentès que són ells els que han de buscar-se la vida, començant per l'habitatge, el menjar i el treball. S'ha de tenir present, però que molts d'ells no tenen ni diners ni els papers corresponents per aconseguir-ho. Però fent aquest treball, he tingut la sort de poder parlar amb dos joves, els quals, afortunadament es troben dins d'un projecte

d'adaptació a la nova situació i també d'inserció laboral. Aquests tipus de projectes no són els més comuns entre els joves majors d'edat, però penso que és una eina fonamental per a garantir l'evolució i l'adaptació d'aquestes persones. Es tracta de centres que acompanyen al jove dels 16 als 21 anys, aquesta franja d'edat és una etapa crítica, ja que molts d'ells han d'abandonar els centres i deixen d'estar protegits. Aquests projectes donen esperança als nois i els formen perquè quan surtin puguin tenir un futur digne. Els ensenyen la convivència en un pis tutelat amb els seus companys i veïns, a formar-se per a poder trobar una feina i a adaptar-se a la nova situació. Després de rebre tota la informació, he pogut interpretar que als divuit anys un jove que està passant per una situació com aquesta, no se'n pot sortir sol, si no rep l'ajut de ningú, ja que no pot trobar feina si no té els papers en regla, i no donen els papers si no tens feina. Després de molt de temps d'exercir pressió i queixes cap a aquesta injustícia, finalment s'ha aprovat una nova llei d'estrangeria, la qual facilita el tema burocràtic. L'objectiu és facilitar la inclusió social i laboral dels menors desemparats i dels majors d'edat fins als vint-i-tres anys. Aquesta nova llei ha donat esperança a tots aquests joves que no podien aconseguir feina, perquè no tenien els papers que necessitaven. Tot i això, és una llei que ha sortit recentment i tots ells estan a l'expectativa per veure com funcionarà. En resum, penso que la millor ajuda que se'ls hi pot donar a aquests joves és que tinguin un acompanyament més enllà de la majoria d'edat, per així tenir l'oportunitat d'acabar d'adaptar-se i obtenir recursos per al seu futur.

Fer aquest treball m'ha fet veure aquest tema d'una manera diferent, ja que al principi gairebé no coneixia res relacionat en aquest àmbit, però en anar-lo desenvolupant i analitzant la informació he pogut conèixer la realitat. És per aquest motiu que he complert tots els objectius que m'havia marcat a l'inici i he pogut respondre satisfactòriament totes les preguntes que abans de fer el treball no tenia clares. A part, m'ha ajudat personalment, ja que ha fet que em decideixi per estudiar la carrera d'educació social, ja que vaig fer el treball per introduir-me al tema i saber si realment m'agradava, i finalment, puc confirmar que sí.

A mesura que he anat avançant el treball m'ha semblat més interessant, ja que penso que el fet de que hagi pogut mantenir contacte amb gent relacionada en aquest àmbit m'ha fet obrir els ulls i d'aquesta manera conèixer de primera mà les seves vides. Quan ho veiem a la televisió ens queda més llunyà, però el fet de conèixe'ls i poder conversar amb ells és el moment en el qual te n'adones de les dificultats que estan tenint. Quan vaig parlar amb ells, el que més em va sorprendre va ser la seva actitud positiva i les ganes de fer el possible per seguir endavant tot i les grans dificultats que han patit, ja que només el fet de veure's obligats a marxar del seu país i separar-se de la família, demostra la valentia que tenen. I a partir d'aquí construir-se un futur, enfocat al treball, ja que ells, al cap i a la fi, abandonen el seu lloc d'origen per a millorar les seves condicions de vida.

Aquesta recerca m'ha servit per copsar la injustícia que pateixen aquests joves per part de la nostra societat, que són estigmatitzats amb connotacions negatives que fa que moltes vegades siguin criminalitzats.

9. BIBLIOGRAFIA

A. (2019a). PROJECTES D'INSERCIÓ LABORAL. Actua cooperativa d'iniciativa social. Recuperado 13 de octubre de 2021, de <https://actua.coop/projectes/projectes-dinsercio-laboral/>

D.G. (2011). Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Gencat. Recuperado 18 de junio de 2021, de https://dretssocials.gencat.cat/ca/el_departament/funcions_i_estructura/organismes/secretaria_dinfancia_i_adolescencia/

D.G.'A.I.'.A. (2017a). INFORME. MARC NORMATIU DE LA PROTECCIÓ DELS MENORS D'EDAT ESTRANGERS NO ACOMPANYATS. Gencat. Recuperado 26 de junio de 2021, de https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2017/12/INFORME-MENORS-NO-ACOMPANYATS-A-CATALUNYA_FINAL_-2017.pdf

D.T.A.S.F. (2015). Directriu general d'actuació 6/2020 per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats. Generalitat de Catalunya. Recuperado 22 de junio de 2021, de https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/04legislacio/directives_instruccions_circulars/infancia_adolescencia/directrius/DGA-gestio-exp-MENA-Versio-signada.pdf

Equipaments per a la infància i l'adolescència. Centres i places. Per tipus. Comarques i Aran. (2021, junio). Gencat. Recuperado 3 de septiembre de 2021, de <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=852>

G. (2019b, marzo). Menas origen. Google. Recuperado 6 de julio de 2021, de https://www.google.com/search?q=menas+origen&rlz=1C1CHBF_esES801ES80

[1&oq=menas+origen&aqs=chrome..69i57.7442j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8
&safe=active&ssui=on](https://www.ara.cat/societat/dupliquen-mena-anys-perden-proteccio_1_2668764.html)

G.A. (2018a, octubre 26). Es dupliquen els MENA que fan 18 anys i perden la protecció. ara. Recuperado 23 de septiembre de 2021, de https://www.ara.cat/societat/dupliquen-mena-anys-perden-proteccio_1_2668764.html

I.A.B. (2017b). Centres de Protecció. Ajuntament de Barcelona. Recuperado 16 de septiembre de 2021, de <https://ajuntament.barcelona.cat/infancia/ca/canal/centres-de-proteccio>

Infancia y adolescencia migrante no acompañada- Menores Extranjeros No Acompañados (MENA). (2019). Accem. Recuperado 16 de mayo de 2021, de <https://www.accem.es/vulnerables/menores-extranjeros-no-acompanados-mena/>

J.T.P. (2018b, noviembre 18). Com és la vida dels menors estrangers que arriben sols a Catalunya. Ccma tv3. Recuperado 3 de agosto de 2021, de <https://www.ccma.cat/324/qui-son-els-menors-estrangers-que-arriben-sols-a-catalunya/noticia/2887560/>

L. (2019c). PIL Bages. LinkedIn. Recuperado 22 de octubre de 2021, de <https://es.linkedin.com/company/pil-bages>

L.B.G.E.P.V. (2019d, julio 21). QUÈ PASSA AMB ELS MENA QUAN FAN 18 ANYS? Crític. Recuperado 20 de septiembre de 2021, de <https://www.elcritic.cat/reportatges/que-passa-amb-els-mena-quan-fan-18-anys-32360>

M.C.V.Q. (2005). Menors que emigren sols del Marroc a Catalunya (2.ª ed.). Mediterrània.

P.A.U.L.A.T.O.R.R.E.N.T.S.E.R.R.A. (2020a). ELS MENORS MIGRATS NO ACOMPANYATS Oportunitats en l'arribada a Catalunya i el paper de les pedagogues. Treball Final de Grau. Recuperado 28 de julio de 2021, de https://www.google.com/search?q=TorrentSerraPaula_Treball&oq=TorrentSerraPaula_Treball&aqs=chrome..69i57.5871j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8&safe=active&ssui=on

R. (2021, 19 octubre). Llum verda a la reforma que permetrà tenir papers a 5.300 joves migrats sols a Catalunya. Ccma tv3. Recuperado 20 de octubre de 2021, de <https://www.ccma.cat/324/pas-endavant-per-facilitar-la-integracio-dels-menors-es-trangers-no-acompanyats/noticia/3124661/>

R.A.A. (2019e, marzo 27). ¿Quiénes son los MENA? Ayuda en Acción. Recuperado 26 de junio de 2021, de <https://ayudaenaccion.org/ong/blog/infancia/quienes-son-los-mena/>

R.A.B.C.I. (2018c, agosto 11). Marruecos, la gran ruta de la inmigración subsahariana. ABC Internacional. Recuperado 21 de julio de 2021, de https://www.abc.es/internacional/abci-marruecos-gran-ruta-inmigracion-subsahariana-201808111520_video.html

R.D.'.C. (2020b, febrero 14). I als 18 anys, què? Les mesures d'acompanyament al jovent de les entitats del tercer sector Infància i joventutCatalunya. social.cat. Recuperado 26 de octubre de 2021, de <https://www.social.cat/opinio/11492/i-als-18-anys-que-les-mesures-dacompanyament-al-jovent-de-les-entitats-del-tercer-sector>

R.I. (2003, abril). ELS MENORS ESTRANGERS INDOCUMENTATS NO ACOMPANYATS (MEINA). Invesbreu. Recuperado 11 de mayo de 2021, de http://cejfe.gencat.cat/web/.content/home/publicacions/butlleti_invesbreu/invesbreu24.pdf

S. (2017c). PROGRAMES SOCIALS D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA. Generalitat de Catalunya. Recuperado 7 de septiembre de 2021, de http://dps.gencat.cat/WebAcollida/AppJava/ca/Menu_Principal/Serveissocials/Ate_nci_especialitzada/Infancia_adolescencia.jsp@sub=1&pag=tcm_393-87701-64&pagindex=tcm_393-87704-64.html

V. (2018d). Menor Estranger No Acompanyat. Viquipèdia. Recuperado 2 de julio de 2021, de https://ca.wikipedia.org/wiki/Menor_Estranger_No_Acompanyat

V. (2020c). Centre de menors. Viquipèdia. Recuperado 18 de septiembre de 2021, de https://ca.m.wikipedia.org/wiki/Centre_de_menor

10. ANNEXOS

- **Annex A- Entrevista 1: Estefania, educadora social del projecte PIL.**

Quants joves estan vinculats en aquest projecte? Quin és el percentatge de nois que teniu en aquest centre? I de noies?

Són 48 joves els que tenim al centre del Bages. No hi ha cap noia, ja que el percentatge de nois que entra és molt superior, i les poques noies que entren estan repartides generalment a Lleida o a Girona. En aquests casos ja són pisos més específics per a noies, es fan altres tipus d'intervencions. És per això principalment, perquè a les pasteres normalment entren nois, culturalment està molt mal vist que una noia marxi sola a fer la seva vida, forma part de la seva cultura.

Quin percentatge de joves arriba a complir el seu objectiu de venir aquí i trobar feina?

Abans sembla que una mica més, però ara amb el tema documental la cosa està més fotuda. I ara als divuit anys molts nois s'estan quedant sense NIE, sense permís de residència, i es troben que si no entren a projectes com aquests, estan a un centre d'acollida, no tenen permís de residència i, per tant, es queden al carrer, perquè als divuit anys si no entren a pisos tutelats, fins als vint-i-un anys no hi ha recursos.

Quan ells marxen del seu país per venir aquí i per trobar feina, buscant una millor vida tenen unes expectatives, però realment quan estaven allà sabien que tindrien aquest problema?

No, ells no s'ho imaginaven ni de broma. Es pensen que arribaran aquí i la família igual, perquè a part de tot se'ls li suma la pressió familiar a la qual estan sotmesos, els hi diuen que perquè estan aquí perdent el temps, i no saben la situació real que hi ha aquí. Aquí l'opció que hi ha és fas els divuit anys i pots entrar a pisos tutelats com els

nostres fins als vint-i-un anys o hi ha ajudes que es diuen de “last yet”, que són dues ajudes de sis mesos per donar-te un habitatge o una ajuda econòmica. A partir dels sis mesos res, és com una petita ajuda que hi ha, però clar, això s’acaba molt ràpid.

De quins països venen els joves que formen part del projecte? Hi ha algun país més comú que d’altres?

Pràcticament, la majoria són marroquins, i jo en el meu cas, tinc un noi del Salvador, que va marxar per les guerillas d’allà. També tenim molts, moltíssims subsaharians i algun noi pakistanès també hem tingut.

Teniu algun conveni amb alguna empresa o ajuntament perquè puguin anar a treballar, fer pràctiques, etc?

En principi els cursos que fan, els hi busquen pràctiques des de les formacions externes, si fan un grau mig, el grau mig ja els hi busca les feines. Igualment, sí que la prospectora laboral, la que busca feina, sí que es posa en contacte amb les empreses, amb els ajuntaments, per saber si surten plans d’ocupació per a poder agafar aquest perfil de nois. Pensa que sí, que amb ajuntaments i això sempre estem al cas per si surten ofertes a part d’anar a les empreses a presentar-nos com a projecte.

Quin futur els espera un cop aquí? Quin és el procediment que se segueix?

Clar, la idea seria arribar, formar-se, buscar feina relacionada i llavors, una vegada tinguin la feina, això voldrà dir que ja han canviat el permís de residència amb treball i després que es desvinculin, ajudant-los a créixer, a emancipar-se, a buscar un pis, i que a partir d’aquí ells ja facin la seva vida, tot això abans dels vint-i-un anys.

Quina és la seva rutina diària?

Si no venen al centre al matí, tenim nois que estan fent grau mig, l’ESO, CP1 de la joviata, també fan CNL. Ho sigui, generalment estan estudiant al matí, ja sigui en formació interna, que és la d’aquí si no tenen cursos externs o formació externa, i a part

fan CNL què és el Centre de Normalització Lingüística, és a dir, han d'estudiar català sí o sí. I a les tardes generalment de forma "online" o de forma presencial estudien català. Pels àpats s'organitzen al pis com volen, també van al gimnàs, van a fer les seves extraescolars, fan voluntariats, etc.

Quina és la teva feina al centre? Quin objectiu haurien d'assolir els joves?

Que tots els nois es formin i que trobin feina és el meu objectiu principal, que surtin d'aquí amb feina, de forma ja autònoma, que sàpiguen viure. Arriben adolescents que encara no estan preparats mentalment per assumir-ho ells sols evidentment. Som nosaltres els que els acompanyem en el seu dia a dia, els hi ensenyem a posar rentadores, la neteja, la convivència amb el veïnat, és a dir, tot.

Tenen més interès en els estudis o en treballar directament?

Depenen, ara hi ha molta angoixa perquè els nois que tenen el permís de residència volen deixar molts els estudis perquè si no, no podran renovar en un futur, llavors s'ha creat molta ansietat, hi ha nois que tenen depressió pel fet de que clar, porten un temps i no podran canviar, o busquen una feina, perquè l'única forma de canviar papers és amb un contracte de 40 hores a jornada completa, que això és difícil de trobar-ho per persones autòctones d'aquí i a part que les empreses vulguin accedir a això n'hi ha moltíssims per sort, però és difícil i és aquesta una angoixa molt forta per a ells per trobar una feina de seguida per a complir amb tot aquest requeriment de papers. Ara mateix si no tens uns estudis, no pots treballar, i és per això que s'han de formar.

Canvia el seu comportament un cop arribats, de quan ja fa un temps ?

Quan porten un temps ja es van adaptant. A la llarga costa, ja que quan arriben del Marroc es pensen que els hi donaran tot, moltes exigències i realment això no és així. No tot és tan fàcil. És el que els hi han dit, són nois que porten molta motxilla, han vingut sols, la situació familiar moltes són més negatives que positives, ja que els exigeixen molt dient que treballin i portin diners, ja que la situació és molt precària allà i

aquí no funciona així. Venen amb unes expectatives irrealment en aquest sentit. Clar, són adolescents, doncs moltes demandes, volen molt. Un cop es van fer grans, es van fent madurs i són conscients de la realitat. Es nota molt les diferents visions que té un noi de setze, divuit anys que amb un de vint-i-u, ja que estan molt treballats, saben que han de fer les coses bé, és molt diferent.

Tenen interès a integrar-se al poble, amb la gent, l'entorn proper, etc? És un procés difícil per a ells adaptar-se?

Sí que és difícil, ja que hi ha molt racisme actualment, o sigui les persones que no són racistes és una xifra molt minoritària per desgràcia. La gent no coneix, els engloba a tots en una mateixa situació sense saber el que. Si t'han robat, "son ellos". Al bloc on viuen els hi va costar moltíssim pel fet de qui feia soroll, havien de ser sempre ells pel simple fet de ser marroquins. I ara hi ha una mica més de consciència, perquè quan els hi expliquem doncs mira coneix-hi als nois, fan voluntariats, fan català o sigui són nanos que tenen formacions. Sí que és veritat que s'ajunten amb la gent marroquina o de la seva nacionalitat moltes vegades, però el fet d'anar estudiant, de fer graus mitjans, de formacions, sí que fa que s'obri una mica aquest ventall.

Teniu algun pla perquè s'integrin amb alguna entitat del poble?

El tema dels voluntariats, alguns estan fent de monitors de lleure, o sigui la nostra idea és la integració absoluta. Fins i tot tenim nois que s'han tret les titulacions de monitors de lleure. En conclusió, jo crec que el més difícil i el que més els hi costa i que els fa estar molt desmotivats, tenir problemes de salut, en el sentit de depressions perquè porten lluitant per aconseguir una cosa i amb el tema documental està sent una gran barrera, i això se'ls hi nota. Això és un conflicte que hi ha Barcelona, perquè ve a Lleida estan renovant, i clar és el tema dels papers, però per la resta... doncs això, i aquí anem fent ens trobem amb aquests perfils i anar motivant, per sort els que arriben al centre ja poden fer arrelament, ja que porten tres anys, i poden renovar com si fossin majors d'edat, però amb el suport d'una entitat o projecte darrere.

- **Annex B- Entrevista 2: Youssef i Alejandro, dos joves que formen part del projecte PIL.**

Nom: Youssef Benazzi

Anys: 20

Quina és la teva nacionalitat? Marroquina

Quin és el motiu pel qual vas decidir marxar del teu país? Amb quina edat ho vas fer?

Per millorar el futur, per buscar treball. Amb disset anys.

Vas marxar sol o acompanyat?

No amb altres nois, amics.

Com vas arribar aquí?

No en transport no, en patera, fins a un poble que es diu “La niña” d’Andalusia, i després caminant cap aquí.

Tens contacte amb la teva família?

Sí.

Estudies la llengua catalana?

Si, estudio “online”, al Centre d’Organització Lingüística fan cursos de català.

Quin és el teu lloc de residència?

En un pis de quatre joves a Artés.

Quina és la teva rutina diària al lloc de residència?

Jo faig tres dies d'esport a la setmana, als matins. Perquè estic treballant, i els dies que no treballo al matí vaig a fer esport, a córrer, etc. Els dies que entro a les deu del matí abans faig exercici.

Un cop arribat a Catalunya que vas fer? Vas rebre alguna ajuda en arribar al país? Quina? Et vas posar en contacte amb la DGAIA?

Anar a fiscalia. Primer a un centre, i després al pis on està ara. I més endavant, ja es veurà.

Com va ser l'adaptació un cop arribat aquí al centre de protecció?

Sí, em va costar adaptar-me, al principi és molt dur, i si vens en patera, encara més, vaig estar vint-i-nou hores al mar, i va ser molt dur. I un cop aquí per tractar amb gent i fer amics, no és fàcil. Només pel simple fet de no saber l'idioma. Ara que porto més temps és més fàcil, ja que puc parlar amb la gent i ja estic treballant i tot. Ja estic molt integrat.

Us sentiu integrats amb la gent de fora del centre?

Sí, coneixem a gent, i també amb els voluntariats que fem, coneixem a gent del poble.

Quina ha sigut la teva trajectòria un cop arribat a Catalunya?

Vaig arribar, vaig anar a la fiscalia, i allà em van portar a un centre, i d'aquest a un altre i vaig anar fent fins a arribar aquí.

Com valoreu el sistema de protecció cap a vosaltres d'aquí Catalunya?

Molt positivament, t'ajuden a tenir els papers i tot. Sent major d'edat no, ja que no poden tenir els papers, fins que no passen aquí tres anys. La DGAIA pot estar bé, però t'has de basar en les regles que posen, i potser realment no és un problema en general sinó un problema de centre. És un servei excel·lent. Tot depèn de moltes coses i sóc conscient que si hi ha un problema no és culpa de la DGAIA, sinó de problemes

externs. Ja que el que fa la DGAIA és buscar el benestar de tots els joves, en la mesura més gran possible.

Què en penseu de la nova llei que van aprovar? Creus que pot ajudar a molts menors que tenien problemes amb els papers? Us ha donat esperança?

Estem molt contents, diuen que ara ja està, que és més fàcil tot, ja que és un gran avanç per a molts d'ells, ja que això causava molts problemes. Els joves que ja estan renovats i tot, es queden com estan. És un avantatge pels joves que han de renovar i canviar els papers. Ells dos ja tenen permís de treball, però un company només té permís de residència, no té permís de treball, perquè no ha renovat amb aquesta llei vigent. Ens dóna molta esperança i es veu tot d'una altra manera. Perquè si no s'han de fer certes hores de treball que els hi és impossible sense tenir una mínima documentació que per adquirir-la necessiten certs requisits. És una gran ajuda. El que passava abans és il·lògic, ja que et demanaven un contracte de treball d'un any i no et donaven papers, igual que per la gent major d'edat.

Estàs a Catalunya per una raó en concret o perquè és on has acabat arribant?

Quan estava a Andalusia els meus amics em van dir que a Catalunya donen els papers molt ràpid i que és molt més fàcil aconseguir-los que a altres llocs. A la resta d'Espanya és més complicat que et donin els papers.

Com veieu el vostre futur? S'estan complint les vostres expectatives?

Sí que s'estan complint les meves expectatives de treballar, estudiar, etc. Em sento afortunat de trobar un projecte d'integració com aquest, ja que no hagués sigut tan fàcil, i tot hagués costat molt més, ja que potser no podríem haver obtingut ni la documentació. El Youssef porta més temps al projecte que l'Alejandro, però els dos han aconseguit el seu objectiu de trobar feina i així poder canviar els papers.

Tornaries a marxar del teu país, saben com t'han anat les coses?

Potser ho hagués fet d'una altra manera, com per exemple sense pujar a la patera. Conec a altres nois que han vingut d'una altra forma. No tinc tan clara la resposta de que tornaria a fer-ho sens dubte com l'Alejandro.

Penses sovint en el retorn al teu país?

No, de moment no.

En quina situació et trobes actualment?

Treballant, els meus papers de treball estan en tràmit, estic treballant en un conveni de pràctiques i estan tramitant el canvi de papers, per així poder aconseguir el permís de treball.

Nom: Alejandro Ribas

Anys: 18

Quina és la teva nacionalitat? Salvador

Quin és el motiu pel qual vas decidir marxar del teu país? Amb quina edat ho vas fer?

Per buscar una nova oportunitat de vida i pel perill que hi havia allà, per la delinqüència. Amb quinze anys.

Vas marxar sol o acompanyat?

Jo sol.

Com vas arribar aquí?

Jo vaig venir en avió, vaig arribar a Barcelona i de Barcelona vaig anar a Canadà, i després vaig decidir venir cap aquí per motius de treball.

Tens contacte amb la teva família?

Sí.

Estudies la llengua catalana?

Si, l'estudio a l'institut, ja que totes les classes són en català. També fem formacions externes en català.

Quin és el teu lloc de residència?

En un pis tutelat de quatre joves a Manresa.

Quina és la teva rutina diària al lloc de residència?

Depèn del dia, quan feia pràctiques, estava tot el dia de pràctiques perquè les feia a Barcelona, des de dos quarts de sis que em llevava per dutxar-me, fins a dos quarts de vuit que arribava a casa. Estudio al matí, torno, dino, etc. Faig esport quatre dies a la setmana perquè estic federat al futbol. Després més tard, surto.

Un cop arribat a Catalunya que vas fer? Vas rebre alguna ajuda en arribar al país? Quina? Et vas posar en contacte amb la DGAIA?

Vaig venir, vaig estar treballant tres mesos d'ajudant de mecànica, i vaig estar a un centre nou mesos i després ja vaig entrar a formar part d'aquest projecte i viu al pis tutelat de Manresa.

Com va ser l'adaptació un cop arribat aquí al centre de protecció?

Quan arribes aquí al principi ets com un desconegut en un nou país i em va costar molt començar a socialitzar, parlar amb la gent. Jo tenia com un avantatge i és que quan vaig arribar a Catalunya, ja sabia parlar el castellà, el català sí que al principi em costava i no entenia gairebé res, però després com que el vas escoltant i tot, em va

anar adaptant i per aquesta part va ser un procés fàcil. No el parlo, ja que acostumo a parlar castellà, però l'he estudiat i l'entenc.

Us sentiu integrats amb la gent de fora del centre?

Si, coneixem a gent, i també ens ajuden els voluntariats.

Quina ha sigut/ va ser la teva trajectòria un cop arribats a Catalunya?

Vaig fer tres mesos de mecànica, i vaig anar a la policia, em van portar a un centre, jo per sort només he estat en un, el de Sant Salvador de Guardiola. Després ja em vaig posar en aquest projecte, i actualment estic en un pis tutelat a Manresa convivint amb quatre nois més.

Com valoreu el sistema de protecció cap a vosaltres d'aquí Catalunya?

Valora a la DGAIA molt positivament, quan estava al centre no li va faltar de res, diu que tot el contrari que allà els tractaven molt bé tots els educadors i tothom. Tot depèn de les persones amb les quals et creuis en aquest procés, ja que els educadors també hi fan molt.

Estàs a Catalunya per una raó en concret o perquè és on has acabat arribant?

Vaig venir cap aquí per motius de treball de la meva germana, ja que ens van quedar sense treball a una altra ciutat d'Espanya, i el nòvio de la meva germana tenia una amiga aquí a Catalunya i vam venir cap aquí, i un cop aquí la meva germana va aconseguir treball cuidant a una persona gran i jo va trobar feina com a ajudant de mecànica.

Com veieu el vostre futur? S'estan complint les vostres expectatives?

Si que s'estan complint les meves expectatives de treballar, estudiar, etc. Em sento afortunat de trobar un projecte d'integració com aquest, ja que no hagués sigut tan fàcil, i tot hagués costat molt més, ja que potser no podríem haver obtingut ni la documentació. El Youssef porta més temps al projecte que l'Alejandro, però els dos han aconseguit el seu objectiu de trobar feina i així poder canviar els papers.

Tornaries a marxar del teu país, saben com t'han anat les coses?

Sí, ja que en el meu país hi havia molt perill i preferia venir aquí sense saber el que m'esperava, i no pas quedar-me allà i possiblement perdre la vida.

Hi penses sovint en el retorn al teu país?

Sí que hi penso, però de moment estic bé aquí. A part, si estem dins el projecte, estem compromesos a no poder tornar al nostre país mentre en formem part d'aquest. Un cop sortim del projecte som lliures de fer el que vulguem.

Un cop arribats als divuit anys que va ser del futur quin canvi hi va haver?

El fet de passar de ser menors a majors d'edat, comporta més responsabilitats i el tema de papers és més complicat, el que passa és que com ells estan dins una fundació és més fàcil que per una persona major d'edat al carrer. Sí que hi ha diferències perquè abans quan eren menors les responsables eren les educadores del centre, i a partir dels divuit cada un d'ells es fa els seus tràmits i tots ells, igualment amb el suport i l'ajuda de les educadores del projecte, per això tenen aquest acompanyament, perquè no tinguin tantes complicacions.

En quina situació et trobes actualment?

Tinc un any de residència amb permís de treball, perquè vaig renovar sent menor d'edat i d'aquí poc començo a fer les pràctiques, estic fent un grau mitjà de pràctiques dual de construcció.

- **Annex C- Entrevista 3: Mohammed**

Nom: Mohammed Abuzraik

Anys: 36 anys.

Situació actual: Sóc responsable de venda, lidero un departament de venda d'Espanya i Portugal amb uns clients internacionals. Sóc enginyer comercial i responsable d'un departament de venda. Estic casat, amb una filla, i esperant a la segona. Tinc dues carreres universitàries d'enginyeries. I ara mateix estic fent un MBA, un màster en administració d'empreses.

Quina és la teva nacionalitat?

Abans Palestina, ara espanyola.

Amb quants anys vas marxar del teu país d'origen?

Amb dinou anys i cinc mesos.

Quin és el motiu pel qual vas decidir marxar del teu país?

La raó bàsicament és que des de petit somiava en canviar la situació de la meva família, perquè vivíem en un estat d'ocupació, de guerra, de malestar. Vinc de la Franja de Gaza, pertany a la nació de Palestina, i que es troba al sud-oest de l'Estat d'Israel. En ser el responsable i el fill gran de la família tens molta responsabilitat, volia marxar d'allà, estudiar i construir-me un futur molt millor i així poder ajudar a la família. Aquesta va ser la seva motivació per a marxar.

Vas marxar sol o acompanyat?

Jo sol, la motxilla, dos mil dòlars i espavila't.

Com vas arribar aquí?

Vaig viatjar en avió d'Egipte cap a Frankfurt, i vaig viure a Alemanya, vaig arribar amb un visat d'estudiant, perquè anava a estudiar. Al cap d'un any i mig allà vaig conèixer una noia catalana i vaig venir aquí a Manresa. En arribar aquí, vaig haver de reconstruir la meva vida des de zero, aprendre el català, el castellà, fer la selectivitat, que va ser un dels principals obstacles, també anar a la universitat, treballar, etc. I vaig arribar a Sallent fa vuit anys i mig perquè la meva actual parella és d'aquí. Vaig anar a Alemanya

a estudiar, perquè era el meu somni, però al conèixer allà una catalana que el va convidar aquí, mai havia pensat que estaria a Barcelona.

Tens contacte amb la teva família?

Sí.

Vas rebre alguna ajuda en arribar al país? Quina?

Res, res, res de res. No vaig rebre cap ajuda en arribar al país. Vaig venir amb un visat alemany i aquí vaig haver de buscar un contracte de treball, i al cap de dos anys de tenir-lo, ja vaig tenir el visat espanyol. Em vaig haver d'espavilar a estudiar català i castellà i després em van obligar a fer la selectivitat espanyola, per a poder seguir estudiant, després d'aquesta vaig anar a la universitat, a fer enginyeria mecànica a Manresa.

Com va ser l'adaptació un cop arribat aquí?

Aquí a Catalunya no em va costar gaire, perquè ja venia d'Alemanya i allà sí que vaig tenir un xoc cultural molt bèstia, ja que el que està prohibit fer públicament en el meu país, aquí és considerada una cosa normal. Cadascú neix en un context i al sortir d'aquest, afecta. Per exemple, jo vaig arribar a Alemanya amb dinou anys i jo no havia vist mai a dues persones fent-se petons davant meu, i això va ser a l'aeroport de Frankfurt, jo estava allà al costat i jo els mirava a veure si paraven perquè al meu país això no es fa. Una altra cosa que em va xocar va ser que jo allà no tenia electricitat ni aigua les vint-i-quatre hores del dia, normalment ens tocava sis hores al dia, perquè els jueus havien atacat les centrals que generaven electricitat, i arribar aquí, i tenir-ho tot és un gran impacte, per mi va ser tot un luxe.

Et va costar integrar-te a Catalunya?

A mi no. No em va costar integrar-me, perquè de seguida em va deixar anar, vaig obrir la ment, vaig escoltar, em vaig barrejar amb la gent, vaig entendre els diversos punts de vista, etc. Vaig venir amb un objectiu clar i em vaig haver d'espavilar per aconseguir-ho.

Quina va ser la teva trajectòria un cop arribat a Catalunya?

El seu cas és diferent, perquè ja vaig venir a Europa legalment, no vaig tenir aquests problemes, i això t'ajuda moltíssim. Jo ja vaig venir legalment, amb visats per estudiar.

En totes les històries hi ha punts claus, per mi el més important és l'actitud i les ganes que tu hi poses, o sigui el camí és difícil i és dur. Tens dues actituds per triar, pessimista i negatiu, dient "vaya mierda tengo que volver" o positiu i voler-ho tirar tot endavant i em buscaré la vida com sigui. A part de l'actitud també és essencial el context o el moment en el qual arriba el menor, ja que ajuda o dificulta la integració, com és ara la Covid-19, crisis, etc.

Hi penses sovint en el retorn al teu país?

Sí, sí que ho he pensat, són moments, i quan toques fons i les coses no et van bé, et passa pel cap. Al principi sempre està ple d'entrebancs i plores molt. El primer mes que vaig estar a Alemanya era l'home més feliç del món, perquè era el meu somni i ho havia aconseguit. I al cap d'un mes, quan fa fred, tot és diferent, et preguntes que fas allà. Ho vaig passar malament, plorava automàticament, trobava a faltar a la família, als amics, el menjar, els costums. Són pensaments que et venen al cap.